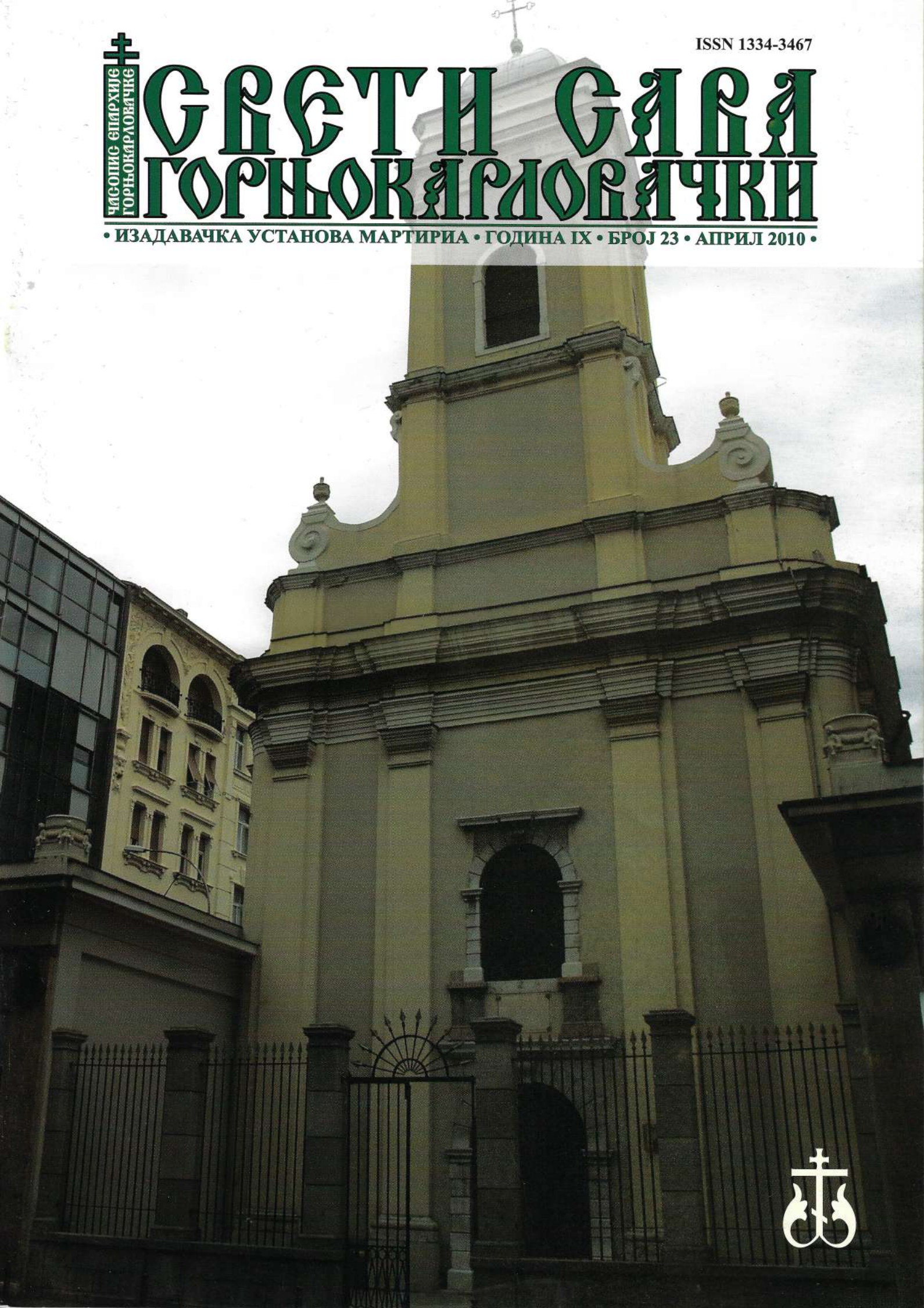

✙
ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВЧКЕ

ISSN 1334-3467

ГРЕТИ ГАРА ГОРЊОКАРЛОВЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА IX • БРОЈ 23 • АПРИЛ 2010 •

Η ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ

ΙC ΧC

Свети Сава горњокарловачки

Илази са благословом:
Његовог Преосвештенства
Епископа горњокарловачког
г.г. Герасима

Издавач:
Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“

Председник
уређивачког одбора:
Епископ горњокарловачки
г.г. Герасим

Главни и одговорни
уредник:
Презвитер Славиша Симаковић

Графичка припрема:
Презвитер Славиша Симаковић

Чланови редакције:
Протопрезв.-ставрофор Мићо Костић
Презвитер Марко Ђурић
Презвитер Горан Петковић
Презвитер Горан Славнић
Јеромонах Наум (Милковић)
Ипођакон Зоран Живковић

Адреса уредништва:
Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“
Карловац; Славе Рашкај бр. 14

Контакт:
телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: simakovic@gmail.com

Продукција:
IDENTITY
дизајн-припрема-маркетинг
Карловац; Смичикласова бр. 5/ц

телефон: 00385 (0)47 631 841
факс: 00385 (0)47 631 842

Тираж:
1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

2484008-1102595122
IBAN HR5724840081102595122

Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не враћају.
Текстови и прилози објављени у
часопису представљају ставове
аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИЈА • ГОДИНА IX • БРОЈ 23 • АПРИЛ 2010 •

Српска православна црква својој духовној деци о Васкрсу 2010. г.
ВАСКРСНА ПОСЛАНИЦА ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ИРИНЕЈА

*Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи
и мртвима у гробовима живот дарова!*

Стр. 4-6

Превод са новогрчког: Антонина Пантелић

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО - ИЗВОДИ ИЗ ПРЕДАВАЊА ОБЈАВЉЕНОГ У КЊИЗИ „ПРАЗНИЦИ ГОСПОДЊИ“

*Васкрсење не би требало да прослављамо као неки историјски или
друштвени догађај, него као догађај онтолошки, а што значи да
треба да постанемо причасници благодати Васкрсења*

Стр. 7-9

Из Светога писма

СТРАСНА НЕДЈЕЉА - СТРАДАЊЕ ХРИСТОВО

*Кажем вам пак да од сада нећу пити овога рода виноградскога
до оног дана када ћу пити с вама новoga у Царству Оца мојега.*

Стр. 10-11

Свети Игњатије Брјанчанинов

О СЈЕЋАЊУ НА СМРТ

*Заплашимо се страшног дана и часа, у који нас неће заштити ни
брат, ни сродник, ни управитељ, ни власт, ни богатство, ни слава;
него ће остати само човјек и његов и његов труд*

Стр. 12-15

Репортажа: Љубинка Тошева Карповић

МАНАСТИР СВЕТОГ ТРОЈСТВА СЕРГЕЈА РАДОЊЕЖКОГ - СЕРГИЈЕВА ЛАВРА

*Манастир је посвећен једном од највећих руских светитеља - Св.
Сергеју од Родоњежа, који је са братом Стеваном подигао цркву од
дрвета у шуми, и посветио је Светом тројству.*

Стр. 16-17

Епископ Симеон (Злоковић)

СВЕШТЕНИК У САВРЕМЕНОМ ЛАИЧКОМ СВЕТУ

*Нико не може пружити оно што нема.
Да бисмо могли мењати
свет, морамо пре свега изменити себе.*

Стр. 20-21

Преузето са: www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

КТБ, УДБ-а И КОМУНИСТИ СТВАРАЈУ ХРВАТСКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ

*Наш Бог је Бог Љубави, Васкрсли Господ, који победи смрт и
кнеза овога света, управо онога коме припадају Лалатовић,
Матановић и њихови истомишљеници.*

Стр. 22-23

Блажени Серафим Роуз

ПРАВОСЛАВНИ ПОГЛЕД НА СВЕТ

*Православно образовање дало осећај шта је истина,
којима је Православље у срцу и у стању је да дотакне друга срца.*

Стр. 24-25

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

*Преузето са интернет презентације
Епархије горњокарловачке*

Стр. 26-29

ПРИНЕЈ

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ ПРАВОСЛАВНИ АРХИЕПИСКОП ПЕЋКИ, МИТРОПОЛИТ БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКИ И ПАТРИЈАРХ СРПСКИ, СА СВИМА АРХИЈЕРЕЈИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ - СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И СВИМА СИНОВИМА И КЋЕРИМА НАШЕ СВЕТЕ ЦРКВЕ: БЛАГОДАТ, МИЛОСТ И МИР ОД БОГА ОЦА, И ГОСПОДА НАШЕГ ИСУСА ХРИСТА, И ДУХА СВЕТОГА, УЗ НАЈРАДОСНИЈИ ВАСКРШЊИ ПОЗДРАВ: ХРИСТОС ВАСКРСЕ! ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ!

*Христос васкрсе из мртвих,
смрћу смрт уништи
и мртвима у гробовима
живот дарова!*

Поздрављајући вас, драга браћо и сестре, овим речима сверадосне и победоносне песме Васкрсења Христовог, подсећамо вас да је Васкрс темељ Цркве и извор вере и наде у нашем животу на земљи. Васкрс је печат и круна Божје љубави према овоме свету и човеку: „...Бог толико заволе свет да је Сина својега Јединороднога дао да нико ко верује у Њега не пропадне него да свако има живот вечни” (Јн. 3, 16).

Васкрсење је библијска тајна, вековима скривана у недри-ма Старога Завета, а коначно објављена свету у Новом Завету – Васкрсењем Богочовека Исуса Христа из мртвих (Мт. 28, 6).

У књигама многих старозаветних пророка наговештава се тајна Васкрсења, која се везује за долазак Месије. Велики пророк Исаија исповеда веру у ли-

чно и свеопште Васкрсење речима: „Оживеће мртви Твоји и моје ће мртво тело устати” (Ис. 26, 19), и позива сав Израил да учествује у тој радости обећаног Васкрсења: „Пробудите се и певајте који стојите у праху, јер је Твоја роса, роса на трави, и земља ће изнедрити мртваце” (Ис. 26, 19). Исто сведочи пророк Давид у својим Псалмима, повезујући тајну Васкрсења са доласком Месије. Он својим Псалмима потврђује да вера у Васкрсење јесте вера свих старозаветних праведника, чије душе Бог неће оставити у аду „нити ће дати да Свети Његов види трулост” (Пс. 16, 10), указујући овим стихом на Првенца Васкрсења, Месију – Христа. И други пророци Старога Завета потврђују тајну Васкрсења. Пророк Илија васкрсава сина удовице у Сарепти сидонској (1 Цар. 17), наговештавајући тим чудом да ће се реалност Васкрсења проширити на све народе на земљи (Лк. 4, 26). У Књизи пророка Језекиља дата је потресна праслика свеопштег Васкрсења из мртвих. Пророк Језекиљ види, Духом Божјим надахнут, оживљавање људских костију из праха земаљског, које ће се збити на крају историје и пре свеопштег Суда Божјег: „Тада ми рече: пророкуј за те кости, и кажи им: сухе кости, чујте реч Господњу! Овако говори Господ Господ овим костима: гле, ја ћу метнути у вас дух и оживећете” (Јез. 37, 4–5).

У Новом Завету, можемо слободно рећи, Васкрсење је почетак и крај, алфа и омега (Откр. 1, 8), јер се оно поистовећује са вером у Христа: „Ја сам васкрсење и живот; ко верује у мене, ако

и умре живеће” (Јн. 11, 25). Веровати у Христа значи веровати у Васкрсење. Сва чудеса и знамења записана у књигама Новог Завета дешавају се на Христовом путу ка Голготи и Васкрсењу. Јеванђелски опис васкрсења Јаирове кћери (Мт. 9, 18–26) и сина јеврејске удовице (Лк. 7, 12–15), а посебно васкрсење Четверодневног Лазара у Витанији (Јн. 11, 5–46), потврђују истину да Христос јесте Васкрсење и Живот. Он је дошао на овај свет да нам дарује Васкрсење, како и појемо у ове дане на васкршњим богослужењима. Не нешто друго – нити ишта мање! Господ нам није донео нову философију, или нову етику, већ нови живот, који нам је дарован као залог Васкрсења у светој тајни Крштења (Гал. 3, 27). Господ Христос се на Голготи принео као непорочна Жртва за све и сва, како исповедамо и предокушамо у централном делу Литургије Цркве, причешћујући се Телом и Крвљу „ради нас Распетог и Васкрслога Христа”. Христос је пасхално Јагње Новог Завета. Он је Својим Крстом и тридневним Васкрсењем коначно и савршено потврдио да Он и јесте Месија и Спаситељ света и да „нема другог имена на земљи којим бисмо се могли спасти” (Дап. 4, 12).

Свети апостол Павле, говорећи о Васкрсењу Христовом, каже: „Ако Христос није устао, узалуд је вера наша, (...) али заиста је Христос устао из мртвих, те постаде Првенац оних који су умрли” (1 Кор. 15, 17–20). Свети апостол Павле је грчким филозофима и мудрацима проповедао о „непознатом Богу” (Дап.

17, 23), говорећи им управо о Христовом Васкрсењу из мртвих. Христова победа над смрћу је потврда истинитости Његовог Божанства. Због тога се свети апостоли у Јеванђељу називају „сведоци Васкрсења Христовог” (Дап. 1, 22). Истином о Христу и Васкрсењу, апостоли су покорили „древни горди Рим” и „галилејски, а не аристотеловски” пронели благовест о Христу Спаситељу са краја на крај васељене (Рим. 10, 18). Двехиљадугодишња историја Цркве, рођене Духом Светим на дан Педесетнице, а утврђене помоћу проповеди апостола и Отаца, највећи је и најбољи доказ да је Васкрсли Господ са нама и да ће бити са нама „у све дане до свршетка века” (Мт. 28, 20).

Сећајући се ових јеванђелских сведочанстава и истине о Васкрслем Господу нашем Исусу Христу, „у коме живимо, крећемо се и јесмо” (Дап. 17, 28), пастирском бригом руковођени, позивамо вас, децо наша духовна, да исповедате и чувате своју веру у Васкрсење, не речима већ животом и делима. Уз то, свето Јеванђеље нас опомиње да се клонимо „парасинагога”, што значи засебних окупљања секташког типа, као и лажних пророка и учитеља, јер они „долазе у оделу овчијем, а изнутра су вуци грабљиви” (Мт. 17, 15). Чувајмо наше православно Предање наслеђено од апостола и светих Отаца, Светога Саве и светог Симеона Мироточивог. Свети Сава је над мироточивим моштима свог оца измирио завађену браћу, позвавши тиме и све нас да увек и свагда живимо у братској љубави и слози.

Поздрављамо нашу браћу и сестре, нашу духовну децу, на Косову и Метохији. Поздрављамо их крноваскрсним поздравом, видећи како свештенство и верни народ Божји у миру и љубави, смирењу и послушности, похађа своје храмове и светиње,

учествује у богослужењу и причешћује се божанским Тајнама Христовим у ове свете и спасоносне дане Христовог усхођења у Јерусалим да победи смрт и отвори свима нама врата Васкрсења и живота вечног. Владика Атанасије, Епископ који по одлуци нашега Патријарха и Светог Синода привремено замењује епископа Артемија, посећује народ и светиње широм Косова и Метохије и, у слози и једномислију са свештенством и народом, служи од царског Призрена на југу, широм Метохије до Велике Хоче и Пећи, и од подножја Шаре, преко Косовског Поморавља до Новог Брда и Митровице и до подножја Копаоника на северу. Хвала Богу, наш народ је решен да на овом светом олтару стоји и опстоји, верујући у Крст и Васкрсење Христово и наше, чувајући се неслоге и не збуњујући се причама које не воде очувању вере и духовног и националног идентитета.

Зна наш народ шта значи држати се здравих речи Господњих и непатвореног учења о побожности, а шта, опет, значи и куда води залудно препирање, „од чега настаје завист, свађа, хуљења, лукава подозрења, празна надмудривања људи изопаченог ума и лишених истине, који мисле да је побожност извор добитка” (I Тим. 6, 3–5). У обнављаним светињама узноси се заједничка молитва свештенства и народа: „Сами себе, једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо!” Једним устима и једним срцем пева се молитва јединства вере и заједништва Духа Светога, на славу Сабора Свете Тројице и очување православне црквено-народне саборности.

Молимо се Богу да се, молитвама Светога Саве и светог цара Лазара, врати мир и слобода на наше страдално Косово, нашу духовну колевку и наш Јерусалим, тамо где су наше

највеће светиње, које су бисери православне културе и свеукупне хришћанске баштине.

Обраћамо се и пуноћи нашег благочестивог народа који живи у отаџбини и расејању, да живи и радује се Васкрсењу Христовом. Васкрсење нас позива да чувамо јединство своје свете Цркве и да никада своје земаљске интересе не претпостављамо интересу Заједнице и свеопштег добра. Свети апостол Павле нас упозорава да не будемо „тврдоврати и непокорни” (Тим. 1, 9), оживљујући „старе ране” већ зацељених подела на телу наше светосавске Цркве. Живимо, отуда, у јединству наше Мајке Цркве и у љубави и слози једни са другима, чувајући, по речима поменутог Апостола народа, „јединство Духа свезом мира” (Еф. 4, 3).

У ово време Васкрса, Црква увек истиче вредност и светињу људског живота, од зачећа па до потпуног сазревања сваке неповљиве и боголике људске личности, противећи се било каквом облику насиља над њима. На то нам указује не само заповест Божја: Не убиј! (Изн. 20, 13) већ, још много више, Васкрсење Христово. Васкрсење Христово нам открива најдубљи смисао стварања и постојања света и човека, а то је спасење „свих и свега” у Христу Распетом и Васкрслем (I Кор. 1, 23).

Данашњи човек, обременен бригама овога света и заслепљен себичним потрошачким менталитетом, избегава да се суочи са тајном живота и смрти. „Проклета питања” којима су се бавили великани људског духа, попут Достојевског и многих других, у наше време немају много следбеника. Сведоци смо, напротив, да све више долази до изражаја „цивилизација смрти”. Многе светске религије, па и философија и уметност нашег доба, прихватају, по речима оца Александра Шмемана, „измирење са смрћу”. Смрт је, по

њима, једина реалност, почетак и крај свега. Црква Христова тврди и сведочи управо супротно. Црква исповеда и проповеда најдубље достојанство и светињу људског живота, верујући у Васкрсење Христово, којим је побеђен наш највећи и последњи непријатељ, а то је смрт (I Кор. 15, 26).

Велики руски старац Серафим Саровски је све своје посетиоце увек поздрављао речима: „Радости моја, Христос васкрсе!“, показујући тиме да Црква Христова и њени светитељи живе у реалности Васкрсења. Дај Боже да и ми будемо сведоци те истине и да у нашим душама и на нашим лицима не престано блиста радост Васкрсења – она радост која се могла видети на лицу недавно упокојеног светогорског старца Јосифа Ватопедског, који се, супротно законима биологије, упокојио са осмехом на лицу.

Поздрављајући вас, браћо и сестре, још једном најрадоснијим васкршњим поздравом, позивамо вас све да живите у љубави према Богу и ближњима, ходећи тако путем који води у вечни живот. Живећи тако, постаћемо и бићемо синови и кћери Васкрсења.

**ХРИСТОС ВАСКРСЕ!
ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ!**

Дано у Патријаршији српској, у Београду, о Васкрсу 2010. године.

Ваши молитвеници пред Васкрслим Господом:

Архиепископ пећки, Митрополит београдско - карловачки и Патријарх српски ИРИНЕЈ
Митрополит загребачко - љубљански ЈОВАН
Митрополит црногорско - приморски АМФИЛОХИЈЕ
Митрополит средњезападноамерички ХРИСТОФОР
Митрополит дабробосански НИКОЛАЈ
Епископ шабачки ЛАВРЕНТИЈЕ
Епископ нишки ИРИНЕЈ
Епископ зворничко - тузлански ВАСИЛИЈЕ
Епископ сремски ВАСИЛИЈЕ
Епископ бањалучки ЈЕФРЕМ
Епископ будимски ЛУКИЈАН
Епископ канадски ГЕОРГИЈЕ
Епископ банатски НИКАНОР
Епископ новограчаничко-средњезападноамерички ЛОНГИН
Епископ источно амерички МИТРОФАН
Епископ жички ХРИЗОСТОМ
Епископ бачки ИРИНЕЈ
Епископ британско - скандинавски ДОСИТЕЈ
Епископ рашко - призренски АРТЕМИЈЕ
Епископ бихаћко - петровачки ХРИЗОСТОМ
Епископ осечко - полски и барањски ЛУКИЈАН
Епископ средњоевропски КОНСТАНТИН
Епископ западноевропски ЛУКА
Епископ тимочки ЈУСТИН
Епископ врањски ПАХОМИЈЕ
Епископ шумадијски ЈОВАН
Епископ славонски САВА
Епископ браничевски ИГЊАТИЈЕ
Епископ милешевски ФИЛАРЕТ
Епископ далматински ФОТИЈЕ
Епископ будимљанско - никшићки ЈОАНИКИЈЕ
Епископ захумско - херцеговачки ГРИГОРИЈЕ
Епископ ваљевски МИЛУТИН
Епископ западноамерички МАКСИМ
Епископ горњокарловачки ГЕРАСИМ
Епископ аустралијско - новозеландски ИРИНЕЈ
Епископ умировљени захумско - херцеговачки АТАНАСИЈЕ,
Администратор Епархије рашко-призренске

Викарни Епископ хвостански АТАНАСИЈЕ
Викарни Епископ јегарски ПОРФИРИЈЕ
Викарни Епископ липљански ТЕОДОСИЈЕ
Викарни Епископ диоклијски ЈОВАН
Викарни Епископ моравички АНТОНИЈЕ

ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА:

Архиепископ охридски и Митрополит скопски ЈОВАН
Епископ полошко - кумановски ЈОАКИМ
Епископ брегалнички и мјестобљуститељ Епархије битолске МАРКО
Викарни Епископ стобијски ДАВИД

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО - ИЗВОДИ ИЗ ПРЕДАВАЊА ОБЈАВЉЕНОГ У КЊИЗИ „ПРАЗНИЦИ ГОСПОДЊИ“

Васкрсење Христово не би требало да прослављамо као неки историјски или друштвени догађај, него као догађај онтолошки, а што значи да треба да постанемо причасници благодати Васкрсења.

Васкрсење Христово је највећи догађај у историји. По њему се хришћанство разликује од свих осталих религија.

Оснивачи свих других религија су смртници, док је Глава Цркве васкрсли Христос. Васкрсење Христово је обнављање људске природе, пресаздање људског рода, живљење есхатолошке реалности. Када говоримо о Васкрсењу, ми га не одвајамо од Крста, будући да су и Крст и Васкрсење два пола искуства ослобађања, као што се и молимо у Цркви: „Крстом Твојим радост (дође) цијелом свијету, свагда благосиљајући Господа, Васкрсењу Твоме пјевамо“ или пак „Крсту Твоме клањамо се, Владико, и Васкрсење Твоје свето прослављамо“. Апостол Павле јасно проповиједа: Ако Христос није устао, узалуд вјера наша (1. Кор. 15, 17). Вјера своју истинитост и силу дугује свијетлом догађају Васкрсења Христовог. Без њега су хришћани јаднији од свију људи (1. Кор. 15, 19).

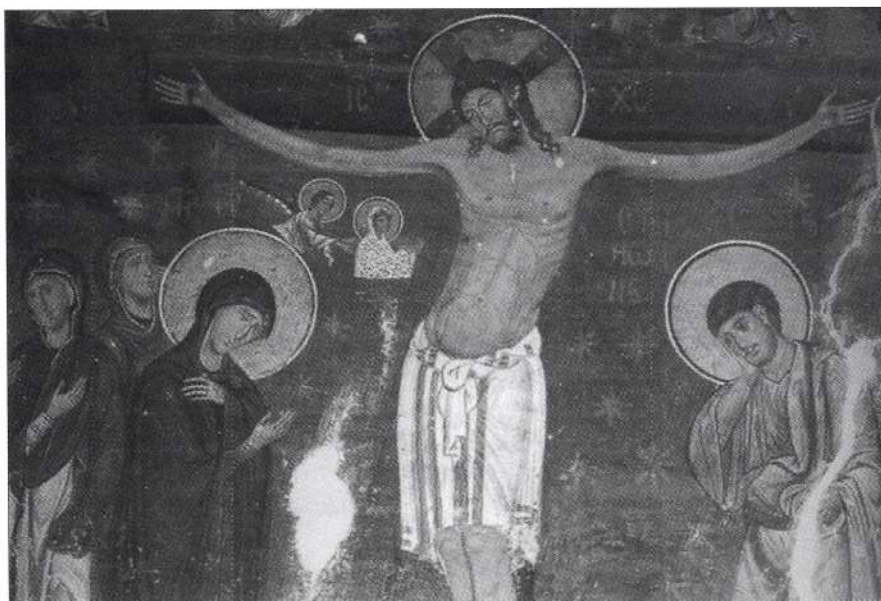
Црква Христово Васкрсење празнује од тренутка Његовог силаска у ад (пакао, јевр. шеол, прим. прев.), где је од власти смрти и ђавола ослободио душе старозавјетних праведника. Ево на који начин то празнује наша Црква. Из богослужбених текстова јасно је да празновање Васкрсења почиње од Великог пекта, као што видимо из последовања јутрења на Велику суботу, када се износи плаштаница. Исто тако, и беседе Светих Отаца на Велики петак заправо говоре о васкрсењу и побједи. То се испољава и у свештеној иконографији Васкрсења. Црква је одредила да се за истинску икону Васкрсења Христовог сматра изображење Његовог силаска у ад. Наравно, постоје и иконе Васкрсења које изображавају Христово јављање мирносицама и ученицима, али је икона Васкрсења превасходно

изображење уништења смрти. Оно се догодило Христовим силаском у ад, када је Његова душа, заједно с Његовим божанством (тј. с Његовом божанском природом), сишла у ад да би ослободила душе старозавјетних праведника који су га ишчекивали као Избавитеља. Изображење Васкрсења Христовим силаском у ад има многе и озбиљне богословске разлоге. Као прво, зато што нико није видео Христа у часу када је устао, кад је изашао из гроба „запечаћеног каменом“. Земљотрес и силазак анђела који је одвалио плочу са гроба догодили су се да би се жене-мироносице увјериле да је Христос васкрсао. Као друго, зато што је Христова душа, сједињена с Његовим божанством, сишла у ад и уништила власт смрти и ђавола, будући да је Он Својом сопственом смрћу побиједио смрт. Из православног предања јасно се види да је Христовом смрћу потпуно поражена смрт. Услед тога, у Цркви пјевамо: „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт побиједи...“ Његова тријумфална побједа над смрћу догодила се свакако у оном часу када је Христова душа, сједињена с божанством (божанском природом), уништила смрт. Као треће, Христос је Својим силаском у ад од смрти ослободио Адама и Еву. Дакле, пошто је посредством Адама дошло до пада васцијелог људског рода и пошто је он наш родоначалник тако и посредством Адамовог васкрсења окушамо плодове васкрсења и спасења. Због јединства човјечије природе, оно што се догодило праоцу, догодило се и васцелој човечијој природи. Из тих разлога се карактеристичном иконом Васкрсења Христовог сматра Његов силазак у ад, јер је суштина празника Васкрсења умртвљавање смрти и свргавање ђавола: Умртвљење смрти и адово уки-

дање празнујемо, пјевамо у Цркви. Рушење ада и умртвљавање смрти јесу најдубљи смисао празника Васкрсења. У Светом Писму изображање ада се користи симболично, да би означило власт смрти и ђавола. У том смислу су карактеристичне ријечи апостола Павла: А пошто та деца имају заједницу у крви и месу, и Он узе најприснијег удјела у томе, да смрћу смрт сатре, онога који има моћ смрти, ђавола, и да избави оне који од страха од смрти цијелога живота бијаху кривци за своје робовање (Јевр. 2, 14-15). Моћ (сила) смрти се, дакле, изједначује са влашћу ђавола.

Из тог разлога, у православном предању пакао није једноставно неко мјесто, него господарење смрти и ђавола. За душе оних људи који се налазе у власти ђавола и смрти кажемо да се налазе у аду, односно паклу. Управо би у том смислу требало да разматрамо учење Цркве о Христовом силаску у ад, када је Христос прихватио да умре и тако ступио у власт смрти, а онда силом Свог божанства побиједио смрт, учинио је потпуно немоћном и лишеном силе, дајући Својом сопственом силом и влашћу сваком човеку могућност да избегне господарење, власт и силу смрти и ђавола. О Христовом силаску у ад налазимо свједочење у Саборној посланици апостола Петра, у којој се каже: Зато и Христос једанпут за грјехе наше пострада, праведник за неправеднике, да нас приведе Богу, усмрћен тијелом, а оживјевши духом, којим и сиђе да проповиједа духовима у тамници (1. Петр. 3, 18-19).

У црквеном предању, много је речено о Христовом силаску у ад, и то у смислу да је Он ступио у власт и царство смрти. Постоје значајни тропари који се пјевају на вечерњој на Пасху (Васкрс), а

који почињу реченицом „данас јецајима вапи“. У њима се каже да је ад (пакао) представљен како јеца, а онда, између осталог, говоре и о томе да је Он поништио његову власт, јер је Христос ослободио оне над којима је пакао вијековима имао власт. Карактеристичне су речи: Развија се сила моја, Пастир се распео и Адама васкрсао..., испразни гроб Распети и не надјача сила смрти. За ово мјесто веома је значајно и Поучно слово св. Јована Златоустог, које читамо послјије васкршње литургије. Поред осталог, овдје је речено да се ад (пакао), кад је сусрео Христа, огорчио и поништио, да је био унижен, умртвљен и свргнут... У наставку је речено да је ад, са Христовом смрћу на крсту, примио смртно тијело, а нашао се пред Божанством, примио земљупрах а сусрео небо, да је примио оно што је видео, тј. људско тијело, људску природу, а био побијеђен од Онога Којега није видео, односно од Божанства. Учење Цркве о Христовом силаску у ад описао је и свети Јован Дамаскин у једном тропару пасхалног канона. Навешћу га у циелини, будући да је он свима познат: „Сишао си у преисподњу и поништио резе виечне што су држале свезане, Христe, и тродневно, као Јона из кита, из гроба васкрсао“. Свети Епифаније, епископ кипарски, у омилији на Васкрсење даје чудесан опис Хри-

стовог силаска у ад и свега онога што се тамо догодило, тумачећи у вези с тим Давидов псалом (Пс. 23, ст. 7-10).

Сликовито се изражавајући, он каже да је Христос у ад сишао „богодолично, борбено, самовласно, у пратњи не само дванаест легиона, него небројеног мноштва и хиљада анђела“. Прије него што је Христос стигао у сјеновите тамнице ада, ту је ступио архистратиг Гаврило да би благовјестио о доласку Христовом, јер је управо он о томе благовјестио и Пресветој Богородици. Он каже: Подигните врата, кнежеви ваши. У наставку се оглашава арханђео Михаило: Подигните се, врата вјечна. Све анђелске силе су ускликуле: Срушите се, ланци нераскидиви... Уплашите се, тирани безакони. Појавио се Христос и изазвао велики страх, пометњу и ужас. Када су кнежеви ада снажно повикали: Ко је тај Цар славе, све силе небеске су им ускликуле: Господ моћан и силан, Господ силан у боју, Он је тај Цар славе (Пс. 23, 7-10). У наставку, свети Епифаније описује зади-вљујућу Адамову бесједу са Христом. Адам је зачуо кораке Христа Који долази, исто као што их је чуо и у рају, послјије преступа и непослушности. Тада је осјетио зебњу и страх, а сада радост и ликовање. Покајани Адам је ускликуо, обраћајући се свим душама: „Господ мој са

свима“, а Господ му је на то одговорио: „И са духом твојим!“ Затим га је узео за руку и васкрсао, обзнањујући шта је учинио за његово спасење и за спасење васцијелог људског рода. Из свега што је речено, јасно се показује циљ због којег је Христос сишао у ад. У реалности, Он је ступио тамо где је владао ђаво, да би га погубио... Христос је овде свезао ђавола, тако да овај нема више никакву власт над људима... Међутим, Господ је сишао у ад и зато да би све испунио свјетлошћу Свог божанства. Апостол Павле износи ово учење, говорећи: А оно „узиће“, шта је, осим да прво и сиђе у најдоња мјеста земље? Онај Који сиђе исти је Онај Који и узиде више свију небеса да испуни све (Еф. 4, 9-10). Према томе, Христов силазак у најдоња мјеста земље догодио се зато да би се све испунило Његовом свјетлошћу и да би реално била свргнута сила смрти. Уистину, требало би разликовати оно што је енергија Божија која све испуњава и обоготворујућа енергија Божија којој су причасни само обожени. Свети Григорије Богослов каже да је оне што се Богу клањају требало пронаћи не само горе (тј. на небесима), него и доле, како би се све испунило и напунило славом Божијом. У тој перспективи написани су и тропари наше Цркве: Да би се све испунило славом Твојом, сишао си у преисподњу земље. И свети Јован Дамаскин свечано пјева: „Сада се све преиспуни свјетлошћу, и небо, и земља, и преисподња. Нека свака твар слави Васкрсење Христово које се у њој утврди“. Најзад, Христос је сишао у ад да би се и тамо поновило и извршило све оно што се догодило на земљи. Као што је на земљи проповиједао о миру, као што је грјешнима отпуштао гријехе, давао свјетлост оку слијепог и постао узрок спасења свима вјерујућима и узрок суда над невјерјем свих невјерујућих, требало је да се то исто догоди и у аду, гдје су се налазиле душе умрлих, како би васцијела људска

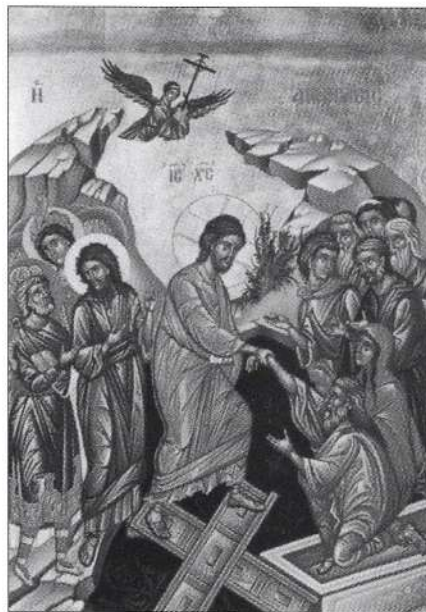
природа и васцијело човејчанство зачуло спасоносну вест Христову. Као што је онима који обитавају на земљи изашло Сунце правде, тако је требало да и оне, који су обитавали у тами и у сјени смртној обасја свјетлост Божија (св. Јован Дамаскин)... Наравно, Христовим силаском у ад нису се спасли сви који су се тамо налазили, него само праведници који су, у различитим степенима, достигли обожење. Свети Епифаније каже да се нису спасли сви који су тамо били, него само вјерујући. То би требало протумачити тако да су Христа препознали они који су током читавог свог живота били у заједници са бестјелесним Логосом. Из других мјеста Светог Писма и из светоотачког предања знамо да су просвјетљење и обожење постојали још у Старом Завету, али за оне који су се удостојили да „виде“ бестјелесног Логоса и да достигну обожење, с том разликом што тада још није била укинута смрт, због чега су и они силазили у ад. Христос је Својим силаском у ад разрушио власт смрти и сви они, који су имали заједницу с Њим и који су повјеровали да је Он силан и моћан, да је Он Спаситељ људи, били су ослобођени. Једном је Христос у параболу говорио о Свом тродневном васкрсењу, онда кад је рекао: Срушите овај храм и Ја ћу га за три дана подигнути. Јудејци су мислили да говори о Соломоновом храму, за који је било потребно четрдесет шест година да би га изградили. Међутим, Он говораше о храму тијела Својега. Чак су и његови ученици ово разумјели тек после Његовог васкрсења (в. Јн. 2, 19-22). У другим случајевима, Христос је јасно говорио о свом тродневном васкрсењу: И поче их учити да Син Човечији треба много да пострада, и да ће Га одбацити старешине, и првосвештеници, и књижевници, и да ће Га убити, и да ће послје три дана васкрснути (Мк. 8, 31). Ово учење се толико раширило да су они, који су присуствовали крсној жртви на Голготи, са хулом говорили: Ти

Који храм разваљујеш и за три дана саграђујеш, спаси Сам Себе (Мт. 27, 40). Исто тако, архијереји и фарисеји су затражили од Пилата да запечати гроб, јер су се сјетили да је Христос за живота говорио: Послије три дана устаћу (Мт. 27, 63). Ми кажемо да је Христос послје три дана устао из гроба. Наравно, када говоримо о Васкрсењу, ми не кажемо да је умрло божанство (божанска природа), него да се душа, која се одвојила од тијела али се није одијелила од божанства, опет вратила у тијело, и Он је на тај начин васкрсао из гроба. Христос је васкрсао у јутарњим часовима недјеље. Није нам познато тачно вријеме Васкрсења, јер Га нико у том часу није видео, али оно се потврдило кад су жене-мироносице дошле до гроба да би Христово тијело помазале миомирисима. Према томе, недјеља је, као први дан седмице, истовремено и дан Васкрсења Христовог. Ако је Христос у суботу побиједио власт смрти, онда је у недјељу све увјерио да је васкрсао и да је Он побједник смрти и ђавола.

Веома је значајно да су васкрслог Христа најпре видјеле жене-мироносице. Апостоли су били престрашени оним што се догађало и били су затворени у горњој соби (у Јерусалиму), док су жене, и прије него што се савим разданило, с љубављу, топлином и одважношћу пошле на гроб да миомирисима помажу Христово тијело. Нису се уплашиле ни помрчине, ни пустоши и ненастањености тог места, ни војника. То значи да су човјеку, да би се удостојио да види васкрслог Христа, потребни и љубав и одважност. Васкрсење Христово не би требало да прослављамо као неки историјски или друштвени догађај, него као догађај онтолошки, а што означава да треба да постанемо причасници благодати Васкрсења. Као подвижничка борба, пост који током Четрдесетнице претходи овом празнику има за свој циљ што потпуније учешће у тајни Васкрсења: сви Свети Оци уче да је за достизање овог циља неопходно

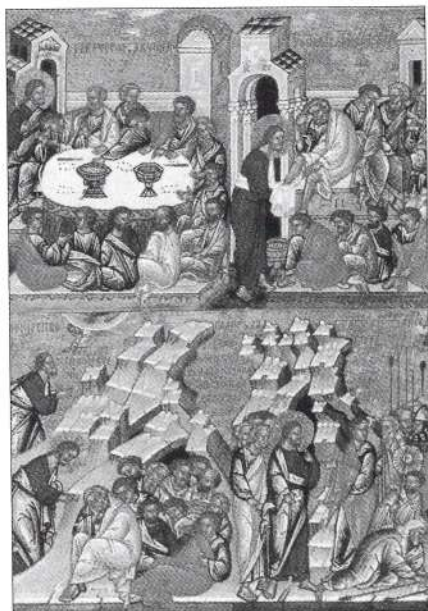
очишћење како тјелесних, тако и душевних чула. Циљ човековог духовног живота јесте да се сједини са васкрслим Христом, да Га созерцава у дубинама свога срца. Христос васкрсава у срцу, умртвљавајући острашћене помисли које се овде налазе под утицајем ђавола и побјеђујући страсне слике и насртаје гријеха, као што је некад надвладао печате гроба (св. Максим Исповедник). Према томе, овде се не ради о неком спољашњем, обичном празновању, него о празновању унутрашњем и онтолошком. Са тог становишта, св. Григорије Богослов нам саветује да не празнујемо разметљиво и свјетовно, него на божански начин и надсвјетовно. Причасност тајни Васкрсења представља опит обожења. Онај, који је посвећен у непојмљиву силу Васкрсења, из искуства зна с којим је циљем Христос створио свијет (св. Максим Исповедник). И заиста, човјек је створен зато да би достигао обожење и да би се свијет („космос“) освјештао посредством човјека. Према томе, онај који је себе посветио овој неизрецивој сили тајне Васкрсења, достиже обожење и испуњава циљ свог постојања, он задобија највеће познање.

Изводи из предавања објављеног у књизи "Празници Господњи", изд. манастира Рођења Пресвете Богородице (Пелагија), 1995.

СТРАСНА НЕДЈЕЉА - СТРАДАЊЕ ХРИСТОВО

Кажем вам пак да од сада нећу пити овога рода виноградскога до оног дана када ћу пити с вама новoga у Царству Оца мојега.

Велики понедељак - сећање на Христов пут у Јерусалим када је проклео бесплодну смокву; и на Јосифа кога су браћа продала у Египат.

Велики уторак - Христос проповеда у Јерусалимском храму. Старешине јеврејске траже начина да га ухвате и убију. Овога дана црква подсећа вернике на причу "о десет девојака" из Јеванђеља.

Велика среда - сећање на жену која је миром помазала Христа и тако га припремила за погреб и на Јуду издајника, који је одлучио да изда свога учитеља за 30 сребрника.

Велики четвртак - успомена на Христову Тајну вечеру са ученицима, када је установљена Света Тајна Причешћа. Овога дана је Христос ухваћен и предат на страдање и смрт.

Велики петак - дан Христовог страдања и смрти.

Велика субота - дан Христовог погребa и силаска у ад. У све дане ове седмице пости се строги пост. На Велики петак не једе се ништа, осим мало суве посне хране и воде.

Тајна вечера

А дође дан бесквасних хле-

бова у који требаше клати пасхално јагње. И посла Петра и Јована рекавши: Идите и уготовите нам Пасху да једемо. А они му рекоше: Где хоћеш да уготовимо?

А он им рече: Ето, кад уђете у град, сретнете вас човек који носи крчаг воде; идите за њим у кућу у коју он уђе. И реците домаћину куће: Учитељ ти вели: где је одаја где ћу јести Пасху са ученицима својим? И он ће вам показати велику застрту горњу собу; онде уготовите.

И они отидоше и нађоше као што им је казао; и уготовише Пасху. И када дође час, седе за трпезу, и дванаест апостола с њим. И рече им: Веома зажелех да ову Пасху једем с вама пре него пострадам; Јер вам кажем да је нећу више јести док се не испуни у Царству Божијем.

И кад су јели, узео Исус хлеб и благословивши преломи га, и даваше ученицима, и рече: Узмите, једите; ово је тело моје.

И узео чашу и заблагодаривши даде им говорећи: Пијте из ње сви; Јер ово је крв моја Новог завета која се пролива за многе ради отпуштења грехова.

Кажем вам пак да од сада нећу пити овога рода виноградскога до оног дана када ћу пити с вама новогa у Царству Оца мојега.

Рекавши ово Исус се узбуди духом, и посведочи и рече: Заиста, заиста вам кажем, један од вас издаће ме. Онда се ученици згледаху међу собом, и беху у недоумици о коме говори. А један од ученика његових, кога Исус љубљаше, беше наслоњен на наручје Исусово. Њему, дакле, Симон Петар даде знак да упита ко би то био о коме говори. А овај, наслонивши се на прса Исусова, рече му: Господе, ко је то? Исус одговори: Онај је коме ја умочивши залогај дам. И умочивши залогај, даде Јуди Симоновом Искариотском. И по залогају тада уђе у

њего сатана. Онда му рече Исус: Што чиниш, чини брже. А ово не разумеде нико од оних што беху за трпезом зато му рече. А неки су мислили, будући да у Јуде беше кеса, да му Исус рече: Купи што нам треба за празник: или да даде штогод сиромасима.

Прање ногу ученицима

И кад би вечера, пошто ђаво већ беше метнуо у срце Јуди Симонову Искариотском да га изда, Знајући Исус да му је Отац све дао у руке, и да од Бога изиђе, и Богу иде, устаде од вечере и скиде горње хаљине, па узео убрус и опаса се њиме. Потом усучу воду у умиваоницу, и поче прати ноге ученицима и отирати убрусом којим беше опасан. Онда дође Симону Петру, а овај му рече: Господе, зар ти моје ноге да опереш? Одговори Исус и рече му: Што ја чиним, ти сад не знаш, али ћеш после разумети. Рече му Петар: Никада ти нећеш опрати моје ноге. Исус му одговори: Ако те не оперем, немаш удела са мном. Рече му Симон Петар: Господе, не само ноге моје, него и руке и главу. Рече му Исус: Окупани нема потребе шта да пере осим ногу, јер је сав чист; и ви сте чисти, али не сви. Јер знађаше издајника свога, зато рече: Нисте сви чисти.

Молитва у Гетсиманском врту

И изишавши, отиде по обичају на гору Маслинску; а за њим отидоше и ученици његови. А кад би на месту рече им: Молите се да не паднете у искушење. И сам одступи од њих колико се може каменом добацити, и клекнувши на колена мољаше се говорећи: Оче, кад би хтео да пронесеш ову чашу мимо мене! Али не моја воља, но твоја нека буде! А јави му се анђео с неба крепећи га. И будући у самртној борби, мољаше се усрдније; а зној његов беше као

капље крви које капљу на земљу.

И дошавши ученицима нађе их где спавају, и рече Петру: Зар не можете један час пробдети са мном? Бдите и молите се да не паднете у напаст; јер је дух срчан, али је тело слабо.

Опет и други пут отиде и помоли се говорећи: Оче мој, ако не може да ме мимоиђе ова чаша да је не пијем, нека буде воља твоја.

И дошавши нађе их опет где спавају; јер им беху очи отежале. И оставивши их отиде опет те се трећи пут помоли говорећи оне исте речи.

Тада дође ученицима својим и рече им: Још спавате и почивате! Ево се приближио час, и Син Човечији предаје се у руке грешника. Устаните, хајдемо! Ево, приближио се издајник мој.

Издајство Јудино

И док он још тако говораше, гле, Јуда, један од Дванаесторице, дође, и са њим људи многи с ножевима и с кољем од првосвештеника и старешина народних.

А издајник његов даде им знак говорећи: Кога ја целивам, онај је; држите њега. И одмах приступивши Исусу рече: Здраво, Учитељу! И целива га. А Исус му рече: Пријатељу, на то ли си дошао? Тада приступивши ставише руке на Исуса и ухватише га.

И гле, један од оних што беху са Исусом машивши се руком извади нож свој те удари слугу првосвештеникова, и одреза му

ухо. Тада му рече Исус: Врати нож свој на место његово; јер сви који се маше за нож, од ножа ће погинути. Или мислиш да не могу умолити сад Оца свога да ми пошаље више од дванаест легиона анђела? Како би се, дакле, испунила Писма да овако треба да буде?

У тај час рече Исус људима: Као на разбојника изишли сте с ножевима и с кољем да ме ухватите, а сваки дан сам код вас сједио учећи у храму, и не ухватисте ме. А ово је све било да се испуне Писма пророчка. Тада га сви ученици оставише и побегоше.

Неправедна осуда

А они што ухватише Исуса одведоше га првосвештенику Кајафи, где се књижевници и старешине сабраше.

А Петар иђаше за њим издалека до дворишта првосвештеникова и ушавши унутра седе са слугама да види свршетак.

А првосвештеници и старешине и сав Синедрион тражаху лажна свједочанства против Исуса да би га убили, и не нађоше; и премда многи лажни свједоци долазише, не нађоше. Најпосле дођоше два лажна сведока.

И рекоше: Он је казао: Ја могу развалити храм Божији и за три дана саградити га.

И уставши првосвештеник рече му: Зар ништа не одговараш што ови против тебе свједоче? А Исус ћуташе. И првосвештеник

одговарајући рече му: Заклињем те живим Богом да нам кажеш јеси ли ти Христос, Син Божији?

Рече му Исус: Ти каза. Али ја вам кажем: од сада ћете видјети Сина Човечијега где сједи с десне стране Силе и долази на облацима небеским. Тада првосвештеник раздрије хаљине своје говорећи: Хули на Бога! Шта нам више требају свједоци? Ево сада чусте хулу његову. Шта мислите? А они одговарајући рекоше: Заслужио је смрт. Тада му поплуваше лице и удараху га, а други га бијаху по образима говорећи: Прореци нам, Христе, ко те удари?

Петар се одриче Христа

А Петар сеђаше напољу у дворишту, и приступи му једна слушкиња говорећи: И ти си био са Исусом Галилејцем.

А он се одрече пред свима говорећи: Не знам шта говориш.

И кад изиђе к вратима угледа га друга, и рече онима што бијаху онде: И овај беше са Исусом Назарећанином. И опет се одрече са заклетвом: Не знам тога човека.

А мало потом приступише они што стајаху и рекоше Петру: Ваистину и ти си од њих; јер те и говор твој издаје. Тада се поче преклињати и клети да не зна тога човека. И одмах запева пијетао.

И опомену се Петар речи Исусове што му је рекао: Док пијетао не запјева, три пута ћеш ме се одрећи. И изишавши напоље плакаше горко.

О СЈЕЊАЊУ НА СМРТ

Заплашимо се страшног дана и часа, у који нас неће заштити ни брат, ни сродник, ни управитељ, ни власт, ни богатство, ни слава: него ће остати само човјек и његов и његов труд

Моштите Св. Игњатија Брјанчанинова

Један од најважнијих начина припремања за смрт је сјећање и размишљање о смрти. Очигледно је из горенаведених ријечи спасио-теља, да је оно заповијеђено Господом. И Свето Писмо Старог завета говори: Сјећај се последњих тренутака својих, и нећеш никада сагријешити. Свети су иноци са посебном пажњом обрађивали овај део умног подвига. Код њих се размишљање о смрти, осјећено благодаћу, обраћало у живо созрецање тајне смрти, а такво созрецање пратила је горућа молитва са обилним сузама и дубоким јецајима срца. Без постојећег сјећања на смрт и Суд Божији, они су сматрали опасним и сам узвишени подвиг, који би могао да да повода ка самообмани.

Преподобни Антоније Велики у поукама својим ученицима савјетује размишљање о смрти: „Посматрајући, - каже он - превртљивост људског живота и неизвјесност његовог краја, ми ћемо се таквим размишљањем удаљити од гријеха. Када устанемо од сна, сасвим је несигурно - хоћемо ли достићи вечери. Опет, када желимо да одморимо тијело сном, исто је тако неизвјесно - хоћемо ли угледати свјетлост наступајућег дана. Размишљајући о

несигурности нашег живота и природе у сваком погледу, ми долазимо до познања да Божији Промисао управља нама. Тада престајемо да гријешимо и да се усхићујемо положајима пустим и ништавним, тада се не гњевимо ни на кога, не стремимо сабирању земних ризница, затиремо све трулежно страхом од могућег свакодневног одласка одавде и не престанем размишљањем о разлучењу душе од тијела; тада престаје да дејствује љубав према женском полу, гаси се пламен плотске љубави, праштамо један другом наше гријехе, имајући непрестано пред очима долазак коначног исхода. Бојазношћу од суда и страхом од мука уништавају се варљиве похоте тијела и уједно се зауставља душа, када клоне паду.

Свети Исак Сирин каже: "Ко је достојан да се назове разумним? Онај који је истински разумио шта је крај овога живота; тај може да учини крај својим сагрешењима. Прва мисао упућена човекољубљем Божијем човјеку, управљајући душу његову ка вјечном животу, је мисао о исходу која се урезује у срце. Ту мисао природно прати презрење према свијету; њоме се зачиње у човјеку свака добра побуда која га поучава животу. Божанствена сила, садејствујући у човеку, када хоће да јави у њему живот, полаже му ту мисао као темељ, како смо рекли. Ако је човек не угаси животним бригама и сујетом, не узрaste у безмолвију, удубљујући се у себе и бавећи се њоме: тада ће га она одвести у дубоку спознају, неисказиву ријечју. Ову мисао крајње мрзи сатана и употребљава сву силу, како би је ишчупао из човјека. Ако би било могуће, он би дао човјеку царство цијелог свијета, како би путем заборавља избрисао ту мисао из ума човје-чијег; он би то радо учинио, када би могао. Лукави! Зна он, ако се

помисао о смрти укоријени у човјеку, да његов ум неће остати више на страни преваре и да му се демонска лукавства више неће примаћи. Немојте да помислите како ми говоримо о првој помисли која напомињањем својим побуђује у нама сјећање на смрт; ми говоримо о пуноћи дјела, када непрестано долази човјеку подсећање и размишљање о смрти, које га свагда утврђује и доводи у удивљење. Прва помисао је телесна, а ово друго је - духовно стање и дивна благодат, када је човјек заодјенут свијетлим мислима. Ко је то стекао, не обраћа пажњу на свијет и не брине се за своје тијело".

Када се приближиш постељи својој реци јој: О одре мој! Нећеш ли ми ове ноћи постати гроб? Неизвјесно ми је, хоће ли ме ове ноћи умјесто временог сна, постићи будући вјечни сан. Док имаш ноге, хитај на рад, прије неголи се оне свежу узом, која више не може да се одријеш. Док имаш руке, шири их на молитву, прије неголи дође смрт. Док имаш очи, испуњавај их сузама, прије неголи их прекрије прах. Као што ружа вене, чим дуне на њу ветар, тако и ти умиреш чим се покрене унутар тебе било која од стихија које улазе у твој састав. О човјече! Укоријени у свом срцу мисао о твом одласку, и опомињи себе непрестано: Ево! Онај који је за мене послан већ је стигао до врата. Зашто сједим? Чека ме путовање вјечно, бесповратно! „Као што је хлеб потребнији од сваке друге хране", каже свети Јован Лествичник, „тако је размишљање о смрти потребније од сваког другог подвига. Сјећање на смрт подстиче монахе који живе у заједници на труд, на непрестано усавршавање у остваривању јеванђелских заповијести, а нарочито на радосно подношење увреда. А код оних који живе у безмолвију оно доводи до преста-

нка бриге о било чему земаљском, непрестане молитве и чувања ума. Те врлине истовремено су и мати и кћи сјећања на смрт. Дјелатно сјећање на смрт пресијеца неуздражање у храни; а када је оно пресјечено са смирењем – заједно са њим одсијецају се и друге страсти. Као што Оци тврде да савршена љубав не може пасти, тако и ја мислим да је савршено осјећање смрти лишено страха. Као што неки замишљају бездан бесконачним, већ на основу самог назива, тако и помисао на смрт чини да наша чистота и подвиг постану бесмртни. Човјеку је немогуће да један дан проведе побожно, ако не буде мислио да је то последњи дан његовог живота. Треба да знамо да је сјећање на смрт, као и свако друго добро, дар Божији. Ми често остајемо без срца, равнодушни, чак и када се налазимо крај самих гробова, а веома често нас дирне сасвим супротан приказ.

Велики Варсануфије тврди да човјек који одсијече своју вољу у свему, имајући смирено срце и увијек смрт пред очима, може да се спасе благодаћу Божијом и ма гдје он био, њиме неће овладати страх: такав што је за њим заборавља, а стреми за оним што је пред њим. „Нека укријепи твоју мисао“, пише овај преподобни Отац неком брату, „сјећање на долазак смрти чији је час неизвештан било коме од људи. Постарајмо се да чинимо добро, прије него што одемо из овог живота. Не знамо у који ћемо дан бити позвани, да нам се не догоди да будемо неспремни и да останемо ван двора са пет лудих дјевојака које узеше фитиље, али не узеше јелеја у сасудима својим. Другом брату Преподобни пише: „Схвати, да вријеме не оклијева, и када наступи час, вијесник смрти је неумољив. Ко га је молио, и био услышен? Он је истински слуга истинскога Владике, који у потпуности испуњава наредбу Његову. Заплашимо се страшног дана и часа, у који нас неће заштити ни брат, ни сродник, ни управитељ, ни власт, ни богатство, ни слава: него ће остати само човјек

и његов труд. „Добро је човјеку да се сјећа смрти, како би усвојио знање о својој смртности; смртан – није вјечан; а невјечан ће бити приморан да напусти овај вијек. Непрестаним сјећањем на смрт човјек почиње и нехотично да чини добро.“

Преподобни Филотеј Синајски савјетује Христовом подвижнику да цијело јутро посвећује трезвеној и дуготрајној молитви, а након узимања хране да неко вријеме посвети сјећању и размишљању о смрти. Наводећи свједочење овог древног Оца, наш преподобни Нил Сорски такође савјетује да се вријеме за трпезом посвећује размишљању о смрти и суду. Овом поуком светих Отаца, изведеном из блаженог опита, корисно је и потребно да се служе сви који желе да се науче сјећању на смрт, који желе да се ослобде варљивог и лажног мисленог стања, којим се човек самом себи чини као да је вјечан на земљи, и смрт сматра удјелом само других људи, а нипошто и својим. Након напорног приморавања на дјелатно размишљање о смрти, милосрдни Господ шаље живи предокус тог сјећања – и оно долази да помаже подвижнику Христовом при његовој молитви. Оно га благовремено узводи на страшни суд Христов; на том суду човјек правремено умољава човјекољубивог Господа за опроштај својих гријехова, и добија га. Стога је свети Јован Лествичник и рекао да је „молитва оних који се истински моле суд Господњи, суђење пред пријестолом Његовим прије Страшног суда.“

Преподобни Филотеј Синајски свједочи да сјећање на смрт (тако уопште свети Оци називају размишљање о смрти) очишћава ум и тијело. „Угледавши њену љепоту, - каже он – и будући заплијењен духом, а не оком, пожелио сам да ми она буде сапутница током овог земног живота, учинивши се љубитељем њеног благољепија и врлине. Како је она смирена, радосно-тужна, промишљена! Како се она непрестано плаши будућих праведних мука! Како се она боји да одлаже из дана

у дан врлински живот! Она излива из чувствених очију живу, цјелебну воду, а из мислених очију – источник најмудријих мисли које теку и избијају, веселећи разум. Ову, како рекох, кћер Адамову, сјећање, говорим о смрти, чезнуо сам постојано да добијем за нераздвојну сапутницу, и да са њом беседим и стражујем, шта ће са мном бити по разлучењу од тијела.“ „Свагдашње и живо сјећање на смрт рађа плач, сједињен са радошћу и умилењем, и трезвеност ума.“

„Ко пажљиво проводи живот свој, непрестано пребивајући у сјећању на смрт и размишљању о њој, и тиме премудро одвлачећи ум од страсти, јасније види сталне наиласке демонских приједлога, него онај ко хоће да проводи живот ван сјећања на смрт, чистећи срце само помоћу разума, а не чувајући своје мисли увијек плачем и тугом. Такав, мислећи да ће побиједити оштроумљем својим све погубне страсти, везан је, не знајући то, најгором од њих, и често скреће далеко од Бога својим високоумљем. Такав мора строго да пази на себе, како се не би погордио, и због тога сишао с ума. Обично се душе, каже Павле, које сабирају знање са свих страна, узносе над малима, каквима им се они чине: у њима нема ни пламичка истинске љубави, како ја мислим. Насупрот томе, ко има сјећање на смрт, видећи јасније од других наиласке демона, сваке вечери их обара и прогони.“

„Уистину, многе врлине садржи у себи дјелатно сећање на смрт: оно је – мајка плача, подстицај ка уздржавању у свему, подсећање на геену, мати молитве и суза, рађање бестрашћа разоткривањем краткотрајности живота, источник оштроумља сједињеног с благоразумношћу; њихова су дјеца – двоструки страх Божији и очишћење срца од страстих посмисли, чиме се обухватају многе заповијести.“

Свети Исихије Јерусалимски убраја међу начине трезвења непрестано држање у души сећања на смрт. Он упоређује сећање на

смрт са вратарем који стоји на вратима душе и забрањује злим помислима да улазе у њу. „Треба, - каже он - ако је могуће да се непрестано сјећамо смрти. Од таквог сјећања у нама се рађа одлагање брига и свега сујетног, чување ума и непрестана молитва.”

Постојано сјећање на смрт је дивна благодат, удио светих Божијих, првенствено оних који су се предали брижљивом покајању у ненарушивом безмолвију. Само у безмолвију сазријевају и цвјетају најузвишеније врлине, као што се у стакленим баштама његују најрјеђе и најдрагоцјеније саднице! Но и ми, немоћни и страсни, треба да приморавамо себе на памћење смрти, да стварамо у срцу навику размишљања о њој, без обзира што је такво размишљање крајње противно грјехољубивом и сластољубивом срцу. За такво поучавање, сагласно горе наведеном учењу светих Отаца, корисно је да се свакодневно одвоји извјесно вријеме, ослобођено брига, које ће се посвећивати спасоносном сјећању на страшну, неумитну смрт. Ма колико да је неизбјежан тај догађај сваком човјеку, ипак је у почетку потребан велики труд у приморавању себе чак и на површно сјећање на смрт, што служи као један од бескрајних доказа пада наше природе, које она у себи носи. Непрестано расијеђавање мисли, на шта смо навикли, и мрачни заборав, непрекидно поткрадају мисао о смрти онима који почињу да се старају о честом размишљању о

њој. Затим се јављају друга противљења: неочекивано се појављују важнији послови и бриге управо онога часа који смо одвојили у дану са старање о својој вјечности, како би нам украли тај час, а потом, да потпуно украду и сам труд, чак и само сјећање о опстанку духовног, најспасоноснијег дјелања - размишљање о смрти. А када се, увидјевши замке ваздушних власти, зауставимо у подвигу: тада ћемо угледати у себи нову борбу против њега - помисли сумње у исправност и корист подвига, помисли поруге и хуле како га називају чудноватим, глупим и смијешним, помисли лажног смирења које нам саветују да се не одвајамо од других људи нашим животом. Ако се, по великој милости Божијој, освоји и ова битка, - сам страх мучни, узрокован дјелатним сјећањем и представљањем смрти, као њеним предokusом, у почетку је необично тежак нашем старом човјеку: он доводи до ужаса ум и машту; хладни трепет прожима тијело, потреса га, ослабљује; срце се мучи неподношљивом тугом, повезаном са безнађем. Не треба одбацивати ово стање, не треба се бојати да ће његове посљедице бити погубне. „Свакоме који почиње да живи по Богу”, вели свети Симеон Нови Богослов, „користан је овај мучни страх и бол који из њега проистиче. Ко мисли да постави почетак без оваквог бола и окова, не само што полаже темељ на пијеску свога труда, него је и сличан ономе ко покушава да сагради храм на ва-

здуху, без икаквог темеља, што је немогуће. Од ове болести ускоро се рађа свака радост; овим окovima кидају се окови свих сагрјешења и страсти; овај мучитељ бива узрочником не смрти, но вјечног живота. Ко неће да избјегне бол који се рађа из страха од вјечних мука, и не побјегне од њега, него му се по вољи срца преда и стави на себе ланце, тај, саобразно томе, почиње ускоро да се успиње и он га представља Цару над царевима. А када се то догоди, и подвижник донекле узре славу Божију: тада се брзо раскидају окови, нестаје мучни страх, бол срца прераста у радост, јавља се источник осјећања из кога као ријека теку непрестане сузе, а у мислима се рађа тишина, кростост, неисказано умилење, смјелост што слободно и несметано воде ка потпуном испуњењу заповијести Божијих.” Очигледно је: до такве промјене долази од блогдатне појаве у срцу наде на спасење. Тада се, при размишљању о смрти туга мијеша са радошћу, а горке сузе прелазе у слатке сузе. Човек који почиње да плаче опомињући се смрти, мислећи притом на казну, изненада почиње да плаче при том размишљању као о повратку у своје бесцјено отачество. Такав је плод сјећања на смрт. С обзиром на вриједност плода, потребна је одважност при његовом обрађивању и одолијевање свим препрекама разумним трудом и постојаношћу; треба вјеровати да ћемо плод и убрати у своје вријеме, по милости и благодати божијој. Сјећање на смрт, праћено страховима који га не напуштају, ово сјећање, повезано са усрдном молитвом и плачем за себе, може да замијени све подвиге, да обухвати сав живот човјечији, да му омогући чистоту срца, да привуче к њему благодат Светога Духа, и тиме му подари слободан усход на небо мимо ваздушних власти.

Прије неголи достигнемо до таквог молитвеног блаженог стања, при којем ум непосредно гледа предстојећу кончину, и ужасав се смрти, као што и приличи

Мошти Св. Игњатија Брјучанинова

створењу да се ужасава пријетње Творца, изречене заједно са заповешћу, - корисно је побуђивати у себи сјећање на смрт посјеђивањем гробља, посјеђивањем болесника, присуствовањем на кочини и сахрани ближњих, честим размишљањем и обнављањем у сјећању различитих начина смрти у наше вријеме, о којима смо слушали и чији смо били очевици. Колико је наших познаника, љубећи овај земни живот и уживајући у његовим чарима, надајући се да ће дуго живјети, јер не бјеху стари, покошено изненадном смрћу! Нико од њих не бјеше у стању да каже смрти пошто је дошла: „Сачекај! Удаљи се! Ја још нећу да умирем!“ Неки од њих не стигоше на самртном часу да оставе било какву поруку или опроштај; неки су били зграбљени услед веселе гозбе, са раскошних трпезе: неки скончаше на путу; неки се убише сами, а неки бјеху убијени; једне растргоше звијери, а други леглоше на постељу да краткотрајним сном одморе тијело, а уснуше вјечним сном. Погледајмо око себе: колико је мноштво родбине, пријатеља и познаника, узетих смрћу, отргнуто из нашег друштва! Славни међу њима оставише имање и новац, сакупљане са великим трудом, чуване са великим тврдичлуком. Смрт је раздвојила родитеље од многобројне породице, супруга од супруге, друга с другом; она је погодила генија усред великих његових дјела; она је отела из људског друштва његовог најважнијег члана, и то у тренутку највеће потребе за њим. Нико није могао да је заустави и да јој се успроти-ви; нико није могао да од ње добије објашњење за њено дјеловање, толико непомирљиво са човјечјим разумом. Шта није промјенљиво? Шта има било какву постојаност? Уистину – само живот у христу, који се наставља ван граница гроба и развија у пуној љепоти и свјетлости након смрти тијела. А све друго су слаби одсјаји, варљиви као сновиђења... Дугогодишње муке човјечије уништава смрт у једном трену, у једном магновењу.

Саопштење за јавност: Епархија горњокарловачка

ПОВОДОМ НАЈАВЕ ОСНИВАЊА И РЕГИСТРОВАЊА ТЗВ. „ХРВАТСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ“

Дужност нам је упозорити васколику јавност...

Поводом иступања у јавности појединих чланова удруге „Хрватске православне заједнице“ којој је на челу човјек сумњиве прошлости и који са црквом и православљем нема ништа заједничког, дужност нам је упозорити васколику јавност на погубне последице деловања ове „удруге“. Крв мученика и страдалника побијених за време постојања НДХ и деловања „Хрватске православне цркве“, врло јасно је истакнута као темељна идеја, путоказ и смерница за њено оснивање, а насилно покрштавање и затирање свега што је православно крајњи је циљ њеног деловања. Свако друштво, па чак и оно које се налази на најнижој степености друштвеног развоја требало би најозбиљније да се запита, да ли под плаштом демократије и људских права и слобода може допустити деловања оваквих и њима сличних „удруга“ и „удружења“??? Са разлогом се бојимо, као и наши верници, православци, али и сви други разумни људи, да деловање „Хрватске православне заједнице“ (или „цркве“ - како се већ називају), може довести до несагледивих и нимало пожељних последица, а Господу Богу се молимо да те последице нису поновна страдања и незапамћена крвопролића каква су уследила након оснивања „Хрватске православне цркве“ у НДХ.

Господ наш Исус Христос врло јасно нам поручује да се не бојимо оних који покушавају да нам убију тело, већ оних који душу могу да нам погубе у паклу, а данас потомци управо оних који су учинили да две трећине српског народа физички нестане, покушавају да задају последњи ударац преосталом српском живљу и да ударе на душу његову тако што обнављају тзв. хрватску православну цркву, ону исту коју је злочинац Павелић основао и покушао да успостави у геноцидној творевини названој независна држава хрватска.

Ови вуци у јагњећој кожи и самозвани православци који оспоравају српски национални идентитет, атакују на српски народ и на Српску православну цркву отворено претећи да они који не мисле као они немају шта да траже у Републици Хрватској. Српски народ оставио је немјерљив како духовни тако и културолошки траг на простору који географски обухвата подручје Горњокарловачке епархије о чему сведоче многобројни храмови које су преци наши подизали у славу Божију. Упозорили смо Нашим писмом поводом оснивања ове организације све релевантне институције Републике Хрватске о поновном оживљавању идеје која је чинила све да уништи оно што је српско и православно користећи најмонструозније методе и начине. Овом приликом још једном позивамо државне институције Републике Хрватске да спрече ово поновно успостављање усташке идеје, идеје која ће донети неспокој међу српским народом и страх за безбедност и нормалан живот.

Православни српски народе, сетимо се нашег страдалног мученика Светог Саве горњокарловачког. Сетимо се наших мученика глињских, јасеновачких, пребиловачких, коритских и свих других мученика који су пострадали од руке отаца ових који се поново буде и који поново покушавају да наставе злочиначко дело. Сетимо се њихове жртве и страдања коју су поднели не желећи се одрећи вере својих отаца, и постом и молитвом у овим данима великих искушења устрајмо на путу Христовом, путу очувања вере наших отаца који нису жалили живот да сачувају своје име српско и веру православну.

Преузето са:

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАНАСТИР СВЕТОГ ТРОЈСТВА СЕРГЕЈА РАДОЊЕЖКОГ - СЕРГИЕВА ЛАВРА

Манастир је посвећен једном од највећих руских светитеља - Св. Сергеју од Родоњежа, који је са братом Стеваном Родоњежским, подигао цркву од дрвета у шуми, и посветио је Светом тројству.

Сергиева лавра спада међу најважније манастире од четири стотине манастира колико их активних има у данашњој Русији и један од најважнијих, ако не и најважнији, духовни центар Руске православне цркве. Смештен је у граду Сергејев посад, око 70-так километара северо-источно од Москве, на путу који спаја Москву са градом Јарослав. Не само због близине Москве, већ и због тога што је 1993. стављен на листу УНЕСКА као културно добро човечанства, манастир је мета све бројнијих туриста, али и све бројнијих верника из саме Русије.

Манастир је основан око 1345 године, дакле више од сто године пре пада Цариграда у турске руке -1453.године, пре него што је Москва постала аутокефална (1448), и пре њеног проглашења за седиште патријаршије. Сви ти догађаји, ипак, имали су снажног одраза на трајање и деловање манастира.

Манастир је посвећен једном од највећих руских светитеља - Св. Сергеју од Родоњежа. Он је, заједно са својим братом Стеваном Родоњежским, подигао цркву од дрвета у шуми, близу брда Маковец и посветио је Светом тро-

јству. Он је ту почео да живи испосничким животом, а за нешто више од годину дана придружили су му се бројни монаси, те га између себе изабрали за игумана манастира. За бројне монахе изграђене су ћелије од дрвета у близини цркве.

Године 1355 Св. Сергеј је установио стандарде манастира који и до сада важе за све манастире у данашњој Русији. Стандарди за манастире подразумевају градњу помоћних здања, као: манастирске трпезарије, кухиње и облике хлеба и сл. Од Св. Сергеја установљена правила обвезна су не само за његове наследнике, већ за све манастире у пространој Русији. Како је у Византији било остварено начело о два највиша ауторитета : цара на световном, патријарха на духовном подручју, који се заједно употпуњују и управљају уједињеним хришћанством, манастир је учествовао у свим историјским догађајима који су се тicali Русије током њене историје, обезбеђујући јединство царске и духовне власти.

Св. Сергеј је, трагом тога, у борби против Татара помогао Димитрију Донском, шаљући му два монаха за битку код Куликова (1380). За одмазду су Татари манастир спалили 1408. године. Но, ускоро су, захваљујући игуману Никону, започети радови на изградњи новог манастира, овог пута од камена. Нови, камени манастир, **изградили су српски монаси, који су ту нашли уточиште после Косовске битке 1389 године, чиме је остварено духовно јединство српске цркве у расејању са руском црквом.**

Године 1422 Св. Сергеј је именован патроном Москве.

Најстарија црква у новосаграђеном манастиру од камена је Црква св. Тројства, која је изграђена на гробу Св. Сергеја 1422.-1423 године. У њој су похрањене мошти Св. Сергеја и она је место

поклоњења верника. Унутрашњост цркве су украсили мајстори тога доба Андреј Рубљов и Данило Черни. Но, пад Цариграда 1453. године, који је истовремено означио и крај Византијског царства, ставио је Манастир Св. Сергеја у центар новог статуса руске православне цркве.

Наиме, како је московски кнез Иван био ожењен нећакињом последњег византијског цара, Москву су Руси почели да сматрају „Трећим Римом“.

Тај је назив значио да „Трећи Рим“ има задатак да штити и чува праву веру. Православна теологија сада из Цариграда сели у Русију, па Кијев, Москва и Петроград постају седишта најактивнијих школа православне теолошке мисли, све до победе унијатске цркве у Белорусији и Украјини 1595/96 године.

Манастир Светог тројства Св. Сергеја сада постаје не само седиште православне теолошке мисли, већ и једно од средишта усклађивања световног и духовног управљања.

Око манастира се у то доба шири град, тако да је израстао град данас познат под именом Сергејев посад. Манастир посећују највећи иконописци и писци, за монахиње је изграђен манастир и црква 1547 Св. Параскева.

Цар Иван Грозни је 1559. започео изградњу Цркве Узнесења у знак победе над Монголима у Казану. Црква ће, по узору на мању у зидинама Кремља, бити грађена следећих двадесет пет година. То је данас најлепша и најпосећенија црква Сергејеве лавре. Црква има позлаћену централну куполу, унаколо које се налазе четири плаве куполе украшене сјајним златним звездама.

Крајем 16. века, када Пољска постаје „тврђава католичанства“ на Истоку и бедем противреформаторског покрета, око манастира се диже ограда од каменог

зида дугачког 1,5 километара. Манастир 1608-1610 године држе Пољаци под опсадом, 1618. године Ладислав IV. Пољски држи га под опсадом безуспешно.

Током 17. века већ постојећим црквама унутар зидина манастира додате су многе грађевине: мала палата у барокном стилу за патријархе, царска палата са фасадом украшена шаховницом, манастирске трпезарија Св. Сергеја. Највећа међу њима је манастирска трпезарија која је са својих 510 метара квадратних сматрана највећом просторијом у Русији. Истовремено су подигнуте нове ћелије за монахе, болнице за монахе и бунар над светим извором пронађеним 1644. године.

Пословни човјек Строганов изградио је цркву у барокном стилу са пет позлаћених купола *Св. Јован Крститељ*, као и канцеларије Лавре 1693 и 1699. године.

Царица Јелисавета, ћерка Петра Првог која је владала од 1741 – 1761. дала је 1744. године манастиру име Лавра. Манастир је чувао највредније рукописе и представљао збирку највреднијих православних рукописа на свијету. У Лавру су долазили и живјели највећи филозофи тога доба, па су ту сахрањени филозофи Николај Николејвич Леонтијев и Василије Васиљевич Розанов.

Царица Јелисавета није била само просветитељству склона, већ и веома побожна, па је сваке године ишла пјешнице од Москве

до Лавре заједно са својим тајним супругом грофом Алексејем Разумовским, који је није само пратио, већ је изградио цркву Света девица од Смоленска (1794) и у њу поставио икону свете дјевице, по којој је црква добила име. Била је то последња изграђена грађевина унутар зидина манастира.

Мноштво грађевина учиниле су да је током цијелог 19 вијека манастир остао један од најважнијих у Русији и сједиште академије за свештенике.

Послије револуције 1917 године, совјетска је влада затворила манастир и 1920. године га претворила у музеј. Звоници манастира, укључујући и царско звоно, које је тежило 65 тона претопљени су 1930. године, а рукописи подијељени између разних колекција.

Послије Другог свјетског рата напетост између цркве и државе је смањена, па се сједиште Руске православне цркве вратило у Лавру 1945. године

Прво богослужење одржано је 16 априла 1946 у цркви Св. Вазнесења. Манастир је био сједиште московског патријарха до 1983. године када се преселио у манастир Данилов у Москви. У годинама 1960-70 обављени су важни радови, па је манастир отворен за туристе 1988. године.

Од тада ријека туриста не јењава, штавише, она је из године у годину све већа. Претпоставка је да ће туриста бити све више. Свака зграда, свака црква у оквиру

манастира дјелује самостално, свака има своје водиче, своје изложбене предмете, своје сувенире, своју пратећу црквено појање.

Како се аутор овог написа затекао на други дан Васкрса 2009. године, када је манастиру у походе дошао патријарх Кирил, те је могао видјети „море монаха“, аутор се могао сам увјерити да је теолошко-филозофска мисао у Русији данас не само у расту, већ у експанзији.

Међу бројним монасима, наиме, много је оних који се овдје школују из земаља у којима је православна вјера већинска, па и из Србије, како нам је изјавила полуслијепа водитељица кроз цркве и музеје манастира када је сазнала одакле долази наша група. Обећала је не само да ће однијети поклоњену књигу манастирској библиотеци, већ да ће српским монасима скренути пажњу да је прочитају.

Напустили смо широки, ограђени и свети простор манастира богатији за сложен осјећај и размишљање да вријеме незаустављиво пролази, али да неки појединци остављају неизбрисиве трагове, свако оним што може а што је вриједно памћења. Није због тога изненађујуће да је УНЕСКО препознао Манастир Св. Сергеја Радоњежског као аутентичан споменик православне мисли и учења кога треба запамтити и заштитити за будућност.

МОЛИТВА ГОСПОДЊА - ОЧЕ НАШ

Молитву Господњу предао нам је Господ Исус Христос као образац молитве...

Најсавршенија молитва коју употребљавамо у дому и храму је молитва Господња. Она се зове тим именом јер је њу предао својим ученицима Господ Исус Христос као образац молитве.

Како гласи молитва Господња из Јеванђеља?

*„Оче наш, који си на небесима,
да се свети име Твоје
да дође царство Твоје,
да буде воља Твоја,
и на земљи као и на небу.
Хљеб нас насушни дај нам данас;
и опрости нам дугове наше
као што и ми опраштамо
дужницима својим;
и не уведи нас у искушење,
но избави нас од зла.
Јер је Твоје царство, и сила,
и слава у векове векова. Амин.”*

Шта садржи молитва Господња?

Најпре, призив или поздрав, затим седам молби, и на крају слављење.

Како почињемо?

Почињемо призивом Бога, називајући га „Оче наш.”

Зашто не кажемо „Оче мој?”

Једино нестворени, али рођени Син Божји Исус Христос има право да Бога зове „Оче мој” а ми, створени и усвојени синови и кћери Божје самопрежртвом Христовом, имамо част да Његовог Оца зовемо Оче наш (Јн. И, 12).

Има ли још који разлог да зовемо Бога својим оцем?

Постоји велики друштвени разлог. Христос жели да се љубимо међусобно као браћа. Али само они који признају једнога оца, могу се сматрати браћом.

То значи: када називамо Бога својим Оцем, доследно се међусобно зовемо браћом, зар не?

Сасвим тако. Нема братства где нема заједничког очинства.

Зашто не зовемо Бога „Наш створитељ?”

Зато што је Бог створио све ствари, али Он је више него Творац, Он је Отац свих људи, који су препорођени Духом Светим и стога су постали „деца Божја.” Тако више нису створења већ деца.

Зашто кажемо: „Који си на небесима”?

Зато што истинити Бог вечно борави на небу, тј. изван времена и простора, а није ограничен земљом

као лажни богови идолопоклоника, поклоника природе и људи.

ПРВА МОЛБА

Која је прва прозба у молитви Господњој?

„Нека се свети име Твоје.”

Какву жељу изражавамо овом молбом?

Молимо од Бога помоћ да се Његово име поштује међу људима и да се држи за свето изнад сваког другог имена у свету. У Старом завету када је Бог био познат као Творац и Судија, људима је било забрањено, „да узимају име Божје узалуд.” Кроз нови закон о љубави ми смо обавезни да чинимо много више, тј. да проносимо у свом животу и свугде око нас поштовање најсветијег имена свог Оца, да чак и умиремо за то име, као што су умрле милијарде хришћанских мученика.

ДРУГА МОЛБА

Која је наша друга молба у молитви Господњој?

„Нека дође царство Твоје.”

Какву жељу изражавамо овом прозбом?

Молимо Божју помоћ да небеско Царство Свете Тројице у Јединици буде остварено у нашим душама, у нашим породицама, у нашем народу и у целом свету.

Може ли се ово рећи јасније?

Као што су Отац, Син и Свети Дух једно у вечној хармонији, мира, сили и слави, тако исто желимо да наш разум, срце и воља буду јединствени, као божанска стварност чије су слике наше душе. Какав је оригинал, таква да буде и слика.

Како можемо знати да је Царство Божје дошло?

„Царство Божје је правда и мир и радост у Духу Светоме” (Рим. 14, 17). Када видимо да је ово остварено у нашим душама, и тако исто међу људима око нас, можемо бити сигурни да је дошло Царство Божје.

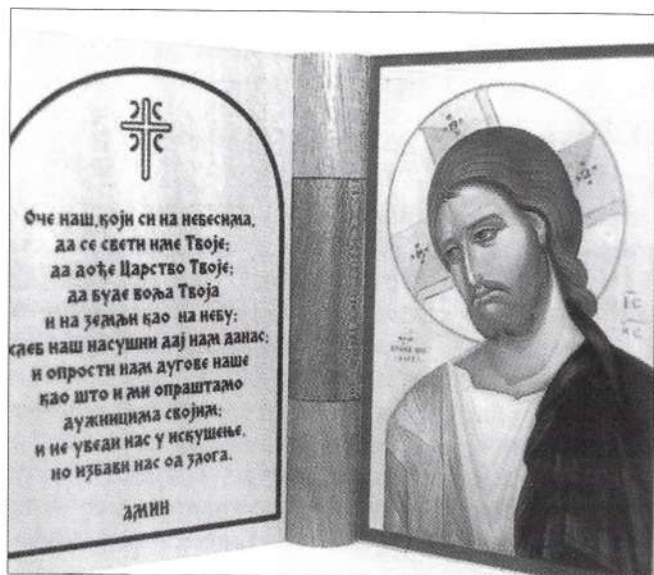
ТРЕЋА МОЛБА

Како гласи трећа молба у молитви Господњој?

„Да буде воља Твоја и на земљи као и на небу.”

Какву жељу изражавамо овом молбом?

Молимо Божју помоћ да зауставимо у себи колебање између Бога и Сатане, између добра и зла, и да се потпуним одбацивањем Сатанине воље можемо предати Очевој вољи, као што је Господ наш Исус Христос учинио молећи се у Гетсиманској башти: „Нека буде Твоја воља, а не моја.” (Марко 14, 36).

Зашто кажемо: „Као што је на небу?”

Зато што се на небу анђели и светитељи свим срцем и пуним радости покорављу вољи Божјој. Божја воља је њихова воља, што их чини вечно срећним. То је оно што ми молимо и за нас на земљи.

ЧЕТВРТА МОЛБА

Како гласи четврта прозба у молитви Господњој?

„Хлеб нас насушни дај нам данас.

Какву жељу изражавамо овом прозбом?

Прво, ми њом изражавамо своје уверење да без Божје силе и милосрђа не можемо живети ни један једини дан;

Друго, пошто можемо сваког дана умрети, молимо да нас спасе безумних жеља да скупљамо богатства за недогледну будућност, док наши ближњи могу да умру у жељи за свакидашњим хлебом. Другим речима, молимо Бога да нам да ни више ни мање него што нам је потребно.

На коју се овде врсту хлеба мисли?

На две врсте: материјални и духовни хлеб, јер ниједан од ових не можемо добити без Божје благодати и милосрђа. Материјални хлеб расте из земље, а духовни долази с неба. Први је за тело, а други за душу. За материјални хлеб је Христос рекао: „Не живи човек само о хлебу...” (Мат 4, 4), а о духовном хлебу Он је рекао: „Ја сам хлеб живота који сиђе с неба, ко једе од овога хлеба, живеће вечно” (Јн. 6, 51). Тако нас насушни хлеб првенствено је сам Христос, а други хлеб је само додатак овоме.

ПЕТА МОЛБА

Како гласи пета прозба у молитви Господњој?

„И опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим”.

Какву жељу изражавамо овом молбом?

Молимо Божју помоћ да се савладамо и опростимо ближњима преступе које су учинили против нас, како би и Он могао опростити нама наше грехе.

Речено је такође из истих усана: „Ако опраштате људима грехе њихове, опростиће и вама Отац ваш небески. Ако ли не опраштате људима грехе њихове, ни Отац ваш неће опростити вама грехе ваше.” (Мако 14, 15).

ШЕСТА МОЛБА

Како гласи шеста прозба у молитви Господњој?

„И не уведи нас у искушење.”

Какву жељу изражавамо овом молбом?

Молимо Бога да се сети наших људских слабости и не шаље на нас тешке напасти ради нашег учвршћења нити да дозволи ђаволу да нас куша у невољи.

Каква је разлика између Божјег пробања и ђаволовог кушања?

Заиста врло велика. Када Бог пушта на нас разна страдања, Он то чини у намери да ојача наше врлине, као када се комад гвозђа стави у ватру и постане челик. Ђаво, сасвим супротно, куша нас неким грехом или покором у намери да нас учини горим, нечистијим, слабијим, и на крају да нас потпуно одвоји од Бога и сасвим упропасти.

СЕДМА МОЛБА

Како гласи седма прозба у молитви Господњој?

„Но избави нас од зла.”

Какве жеље изражавамо овом молбом?

Молимо Божју помоћ да нас ослободи од рђавих дела и рђавих делатеља. Као да се молимо: Сачувај нас, Оче, од рђавих дела и заштити од злотора.

Ко је највећи злотор од кога се молимо да нас Бог сачува?

Сатана. Сви греси и зла која из њих произилазе настају од Сатане. Стога овом прозбом молимо Бога, који је светлост и љубав, да нас избави од Злог, који је сам по себи тама и мржња.

ПРОСЛАВЉАЊЕ

Чиме се завршава молитва Господња?

Славословљем или доксологијом, која гласи: „Јер је Твоје царство, и сила, и слава кроз све векове. Амин.

Шта изражавамо овим славословљем?

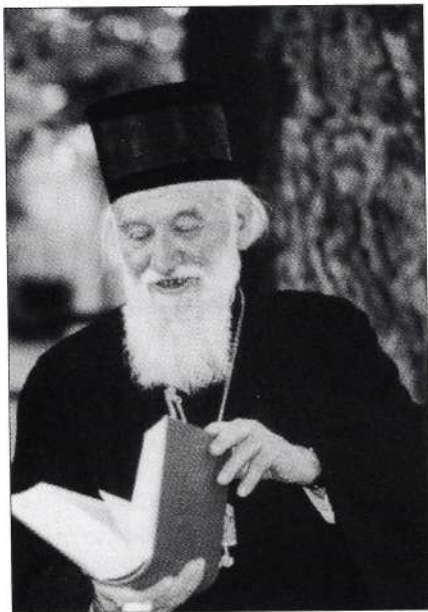
Изражавамо своју веру у Бога као најмоћнијег и најславнијег Цара, који једини може испунити наше молбе. Зато Га величамо, славимо и љубимо.

Шта значи реч — Амин?

Амин је једно од Божјих имена. Господ је рекао св. ап. Јовану: „Тако говори Амин, сведок верни и истинити, почетак створења Божјега.” (Откр. 3, 14). Ми свршавамо сваку молитву и свако благодарење Богу овим именом: Амин. То је исто као да се каже: Бог, Истина. Такође приликом изрицања заклетве, ми завршавамо са Амин, што значи: Оно што кажемо је истинито као Истина, или као Бог.

СВЕШТЕНИК У САВРЕМЕНОМ И ЛАИЧКОМ СВЕТУ

Нико не може пружити оно што нема. Да бисмо могли мењати свет, морамо пре свега изменити себе. Ако је наша духовност оскудна, никога нећемо продуховити нити и за шта свето и узвишено покренути.

Драга браћо свештеници,

Никада у прошлости мисија Цркве Христове није деловала у сложенијим приликама, а и контроверзним кретањима као данас. С једне стране, право насиље једне лаичке културе, оснажено средствима електронике и друге савремене технике, а с друге стране враћање човеково ка вредностима религије и духа. Као да је живот човеков данас сишао испод границе на којој му прети савремени начин живота и савремена кретања у свету, свету тв екрана, лаке забаве, практичног материјализма, појачаног материјалистичком философијом живота.

Та савремена тражења, то избијање на површину интензивних потреба за духовним вредностима, слично је феномену клијања семена, када снага живота пробија асфалт и друге тврде површине, да би на светлости Божијег дана затреперио нови живот. Савремено интересовање за духовно, за феномен духовног живота, то пробијање духа кроз окове и оплате од „тврдих“ материјала, заиста је слично оној снази која савлађује немогуће, да би

се појавио нови живот, када с пролећа у семену настаје буђење новог живота.

Све ове појаве стављају, Цркви и све нас који са њоме и у име њено наступамо, делујемо, посебно важне задатке. Да својим животом и радом одговарамо потребама времена, да се уздигемо изнад света, да би се могли мењати, духовно будити и морално усавршавати. Спаситељ је рекао: „Ја сам победио свет“. Ова Његова победа задужила је Цркву Христову да мења свет. Ни политика ни економика нису њена област. Њена је сфера човек, којег треба будити за веру, учити да воли оплемењивати за жртву, снажити за савлађивање зла у себи и око себе, да сваки човек постане део „царског савршенства“, да се послужимо речима Св. апостола Павла. Морално оштећен човек, извор је свих криза у свету и у животу. Морално исправан човек биће украс Цркве, али и морана снага друштва, за савлађивање свих облика кризе које често надиру у животу савременог човека, у свету и код нас.

Спаситељ је успех мисије у Цркви условио унутрашњим сјајем, унутрашњом светлосћу сваког човека, првенствено проповедника Јеванђеља. „Тако да засветли светлост ваша пред људима, да људи виде ваша добра дела и прослављају Оца нашег који је на небесима“. Спаситељ је честитост ставио изнад свега у духовном животу човековом. „Неће сваки који Ми говори, Господе, Господе, ући у Царство небеско, него они који извршавају Вољу Оца мога који је на небесима“. Ни једног јеврејског првосвештеника није Спаситељ похвалио, али је похвалио чисту веру капетана многобошца, када Га је просто усиљено молио, да само „на реч“ исцели његовог слугу. „Овакве вере не нађох у Израилу“, казао је Спаситељ за похваљеног капе-

тана.

Време у којем живимо за нас све је велика опомена, велики изазов. Не утапајмо се у свет који морамо духовно мењати. Нико не може пружити оно што нема. Да бисмо могли мењати свет, морамо пре свега изменити себе. Ако је наша духовност оскудна, никога нећемо продуховити нити и за шта свето и узвишено покренути. Ако се наше речи и наша дела разилазе, и најумнија наша проповед звучаће празно као метал.

Код Ремарка, у његовом роману „на западу ништа ново“, забележен је случај. Сишао проповедник са говорнице, и док је очекивао хвалу и честитање, један ће га верник запитати: „Оче, зашто ви не верујете у Бога“? Та учена реч је само звучала, али није никога продуховљавала, у смислу оне чувене поруке Св. апостола Павла „Реч убија а дух оживљава“. Ако се било ко од нас понаша несвештенички, ако се ничим не разликује од обичног човека, ако никога нисмо изазвали да мења недоличан начин живота, ако не бирамо друштво, ако се спуштамо на ниво некога, ма какав био, да бисмо са њиме пошли у кафану „попили коју чашицу“, ако свештеник није преокупиран својом мисијом проповедника и духовника, за Цркву је најбоље да тај без суда напусти своју службу, јер је боље начело: Боље нико, него ма ко!

Прва је седмица Великог или Часног поста. Сада су богослужења усмерена за савладавање „духа“ празнине, духа чамотиње, духа празног „првенствовања“, духа празнослужја, а васпостављање у нама духа здравог разумевања, трпљења, духа љубави, да бисмо време поста и интензивније молитве употребили за своје духовно снажење оздрављење, како бисмо ми свештеници кајањем и продубљеном духовношћу што боље нашли себе у овим

озбиљним, да кажем још, апокалиптичким временима. Замире морална савест, гаси се љубав и трпеливост, сужава се свест о братству народа, наступа национална па и верска нетрпеливост, осим што и еколошки феномени све више угрожавају човека. Умиру шуме, све су више затроване воде, отрован је ваздух, умиру и воде, затрован је већ и хлеб наш насušни. А изнад свих ових опасности лете кроз зрак празне речи, празни договори и разговори, декларације и поруке, без снаге да икога увере и да икога измене на боље, да мењају свет на боље.

Престаје време борбеног атеизма. Али и време јеванђелског одушевљења за мисију Цркве. Нема више ни оних врелих идеолошких супротстављања. Савремени практични материјализам оштетио је и заступнике теоретског материјализма, па на све стране срећемо отуђеног човека, који је свим бићем својим везан за корист и лаки живот, за материјална добра и за пролазне вредности.

У оваквим условима отежан је рад Цркве. Све је теже човека загрејати за било какве идеале који захтевају жртву, одрицање, умирање за овај свет да би се живнуло за вечне и непролазне вредности. Није случајно Спаситељ казао да се Царство небеско „на силу“ задобива. За успех мисије духовног просвећивања на првом месту стоји свештеникова личност.

У другој половини прошлог а деломично и половини овога века у Кронштату је деловао један изванредан свештеник. Из целе Русије долазиле су му хиљаде и хиљаде верника, на исповест, на причешће и духовно уздизање. Био је то свештеник Јован Кронштатски. Више је тај продуховљени човек значао за своје време него ли све катедре апологетике у бројним духовним школама и духовним академијама. О том свештенику и данас се пише. Изашла је на руском и једна његова чувена књига „Мој живот у Христу“. Нешто раније и за ње-

гово време живели су чувени духовници, такозвани старци у Оптиној пустињи и којима је свет хрлио, да их види и чује и да упије нешто од оне свете духовности која је из њих зрачила. Један Немац је написао чак и књигу „Философија старчества“ (руског). Оно се и данас проучава.

Свакоме од нас тешко је достћи ове идеалне духовнике, јер за то је потребно и признање и напор одоздо. Један велики богослов је казао за свештеника, ако осећаш да ниси позван, све учини да то постанеш. Од свега што може да заустави токове црквеног живота, то је, на првом месту онај субјективни фактор, сам свештеник. Ако се он ничим не одваја од своје средине, ако се утопио у духовно уништени свет око себе, ако не уме да каже и да поучи, ако ничим не привлачи, односно не задржава оне који га траже, његов је живот промашен, и из његових руку тражиће Вечни Судија пале! — како је то рекао један од пророка.

Браћо свештеници, не дозволимо да ичим саблазним, изграђујмо се јер за проповедника никада довољно ни вере ни знања. Вера се преноси не само речима, него сваким гестом свештениковим. Знање нам је потребно да бисмо боље разумевали кретања у свету и да бисмо лакше проницирали у духовне основе света. Створитељ је од пре света, Дух је од пре материје, живот је од пре смрти! Истине света морамо духовно разумети, како нас упућује Свети апостол Павле. И данас, хвала Богу, свет хрли великим светињама. Манастири где почивају тела светитеља не привлаче мање данас него ли када се вера службено подржавала. Божије у човеку не гине.

Ушли смо у време Великог или Часног поста. Духом Божјим руковођена Црква, васпоставила је ово време, да бисмо се из света враћали себи, сагледавали себе, видели себе пред Богом, пред својом паством, пред светом у коме живимо. Да бисмо се што више и што уверљивије осећали као духовници, као свештеници,

као најодговорнији за духовни и морални препород света који нам је поверен. Отпори су ужасно јаки и у нама и у свету. Уверавајмо свет да као што су потребне озбиљне медицинске и климатске куре, да би се успоставила равнотежа у нашем физичком животу, у нашем здрављу, још је важније прихватити систем лечења ума, срца и душе, отворати очи ума и срца за узвишене и непролазне вредности света и живота.

За то је овај Часни пост. За то је великопосни систем светих богослужења, за то је првенствено ово време исповедања и Свете тајне Причешћа. За то је време Часног или Великог поста време када васпитна мисија Цркве Божије, отвара за човека своје храмове као духовни санаторијум, у којима смо ми свештеници лекари и педагози.

За ово време Великог поста, што више читајмо Свето писмо, размишљајмо, испитујмо себе, откривајмо своје слабости, да бисмо духовно оснажени, што полетнији за свој узвишени позив, дочекали светло Васкрсење Христово.

*Уводна реч на семинару
Глина-Плашки с темом:
Свештеник у савременом и
лаичком свету*

КГБ, УДБ-а И КОМУНИСТИ СТВАРАЈУ ХРВАТСКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ

Наш Бог је Бог Љубави, Васкрсли Господ, који победи смрт и кнеза овога света, управо онога коме припадају Лалатовић, Матановић и њихови истомишљеници.

Челници хрватске „православне“ заједнице недавно су изјавили да желе да им „црква“ буде организована по принципу македонске и црногорске „цркве“ и да нема ништа заједничко са Српском Православном Црквом. Што су тражили то су и добили.

Идеја за оснивање „македонске цркве“ родила се 1943 године, од комуниста, да би одмах после рата Титови послушници прионули на посао и основали „Македонску православну цркву“. Она вегетира и данас, тачније реч Христова и Јеванђелска наука вегетира у њој. Наизглед спољашност (одећа и браде) јој је иста као и код других православних Цркава, а унутрашњост јад и бједа, мерзост и запустјеније. Зло није у томе што они себе обманују, иако је и то грех, зло је у томе што су завели друге, оне који су им поверени да их приводе Христу, а не себи.

На сличан начин је основана и „црногорска црква“ тачније секта, пропалим комунистичким функционерима и неокомунистима. По речима Предрага Вукића „Сарадници УДБЕ чине аутокефалност цркве у Црној Гори, и то Мираш Дедеић, Сретен Вујовић, Јелисеј Лалатовић... Лалатовића сам знао, чуо сам да је 1994. покraо манастирску касу, а потом је отишао у манастир Милешеву. И тамо је учинио исто па после тога избегао код Дедеића. Сад се Цетињем проносе гласови да је покraо касу и аутокефалне цркве“.

„Хрватску православну цркву“ или квислиншку цркву у Другом светском рату је основао Анте Павелић, највећи крвник икада рођен у цивилизованој Европи. За време НДХ-зије и његове четворогодишње владавине убијено је на стотине хиљада Срба, хиљаде Јевреја и Рома. У ондашњем „свештенству хрватске православне цркве“ није било ни једног Хрвата, били су Ру-

си, Црногорци и Украјинци. Данашњу групу хрватске „православне“ заједнице чине како рече новинарка ХТВ-а два члана Црногорац Јелисеј Лалатовић и Хрват римокатолик Иво Матановић. Јелисеј Лалатовић, некада похађао православну богословију на Цетињу избачен са школовања у другој години због клептоманије о чему сведочи и документација. Замонашен је у манастиру Свете Тројице у Овчару, одатле је отишао у манастир Милешеву где је истеран и рашчињен због крађе новца из манастира. Из Милешеве је отишао у секту распопа и анатемисаног Мираша Дедеића, где је опет покraо новац и због „подстицања неморала, нереди и немира искључен из цпц-а“ како каже потпарол те секте Стево Вучинић.

Иво Матановић син усташког официра из Другог светског рата сигурно жели оснивањем „Хрватске православне цркве“ да доврши идеју Анте Павелића и усташких злочинаца којима је између осталог припадао и његов отац, да се ова преостала трећина Срба, која није побијена и протерана, преведе и буду православни Хрвати како би их лакше покатоличили. Матановићу сметају Срби зато што је и он некада био Србин, гризе га савест што је проверио и напустио свој народ и прадедовску веру па сад покушава да се докаже по оној старој, Турчин крвав до лаката а потурица до рамена и као што демон не може да се покаје, тако и Матановић није у стању да се покајањем врати на прави пут истинској вери и своме народу.

Заиста ова квази „црква“ или „црква лопова и пробисвета“ нема ништа заједничко са најсветијом Српском православном црквом, која је канонски призната и изузетно цењена и поштована у васколиком православном свету. Од њеног васпостављања и уте-

мељења, од времена Светога Саве, Српска православна црква изнедрила је многе светитеље, који су својим животом, подвигом и мучеништвом сведочили веру Васкрслога Христа; издржала многа искушења и страдања у својој историји, али увек и свагда истрајавала на путу Господњем. Наш Бог је Бог Љубави, Васкрсли Господ, који победи смрт и кнеза овога света, управо онога коме припадају Лалатовић, Матановић и њихови истомишљеници.

КГБ-ов обавештајац

„поглавар ХПЦ-а“

Леонид Семенович Прокопьев-Мотовилов - Лидер секташке окултне групе „рафаилита“ - Рафаил (Прокопьев Леонид Семенович) рођен је 1947 у комунистичкој породици (деда - командир дивизије Црвене Армије и активни учесник у грађанском рату). Тврди да је потомак из рода Мотовилов. Године 1969 је дипломирао официрску школу и придружио се комунистичкој партији. Служио је у Северној групи снага у Пољској а затим у Забајкалу. Након дипломирања на Војној академији Фрунзе две године командовао стрељачком моторизованом пуковнијом скраћеног састава, и још две године истом пуковнијом – раширеног састава Закавказског војног округа. По сопственом признању чин поручника, капетана и потпуковника добио је доста рано. Са Закавказја је пребачен у Главну обавештајну дирекцију (ГРУ) непосредно управљане КГБ-ом, где је у саставу тајне Совјетске мисије послан у Либан да учествује у војним дејствима као „војни саветник“. Године 1984, код Бејрута је нагазио на мину и изгубио десну ногу а леву повредио. Хирушки захват на рањеној и изгубљеној нози извели су француски лекари, након чега је сиријски председник Хафез ал-Ассад уступио ли-

чни авион да би совјетски пуковник био пребачен у Совјетски Савез. Добио је прву групу инвалидности. Предавао је на Војном институту обавештајну тактику, где је под утицајем А. Кашпировског почео практиковати „исцелитељске“ експерименте на ученицима Војног института. Године 1990 дао је оставку и организовао лични „Исцелитељски центар“. По сопственом признању – „дар исцељења“ добио је од своје баке, која се бавила враџбинама и прорицањем судбине и по његовим речима: „Заједно са њом (својом баком) одлазио сам на богослужења у храму града Миасса. У цркву је одлазила, али ван њених зидина, бака је имала посебан круг пријатеља. Бавила се исцелитељством и мене је њему научила“ (лист „Труд“, 6. новембра 1997).

Основавши 1990-е године „Исцелитељски центар“, пуковник Леонид Прокопев обратио се Московској Патријаршији да са својом организацијом буде примљен под њено духовно старање. Пошто није добио никаквог одговора из Московске Патријаршије, обратио се „пророку“ Јовану Береславском, Лазару Василеву и Тихону Филипову, код којих је примио рукоположење прво за „ђакон“, а затим „свештеника“, а касније и – „епископа“. Фиктивно се развео од супруге, присвајајући себи име „Рафаил исцелитељ“. При центру народног исцелитељства организовао је „Општину“ Архангела Рафаила, где је рукополагао „епископе“ и други нижи клир. Године 1994, раскинуо је однос са сектом Лазара Васиљева, и заједно са својим „викаром“ тзв. „Епископом“ Тихоном Филипповим прелази код Филарета Денисенка, самозваног „кијевског патријарха“ где је 1997, након што су извршили, „Крунисање императора сверуског Николаја III“, скандалозно истеран.

Ова група је 12. 07. 2000 године регистрована код Министарства образовања Руске Федерације (бр.549/28-16) са потписом заменика Министра Е.Е. Чепурних, као тоталитарна секта.

Преузето са: www.sdss.hr

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ

Апелујемо на наше сународнике православце али и католике, да не наседају на слаткоречиве приче ...

Поводом оснивања Удружења грађана под називом Хрватска православна заједница којој је тенденција да прерасте у тзв. хрватску православну цркву и поново оживи авети болне прошлости за готово сваког Православца али и за припаднике других верских конфесија у Републици Хрватској – Самостална демократска српска странка издаје следеће:

С А О П Ш Т Е Њ Е З А Ј А В Н О С Т

Оснивање Хрватске православне заједнице је опасан чин који осим што поново отвара историјске ране које су православци проживјели под некад постојећом Црквом сличног имена, сасвим сигурно може отворити нове спорове и дубиозе унутар истог вјерског корпуса. Нажалост више од пола века од како је и држава која је декретом основала тзв. хрватску православну цркву – Независна држава Хрватска Анте Павелића отишла у историјску ропратницу, неки нови и то изопћеник из православне Цркве и ригидни ултрадесничар покушавају завртјети точак историје унатраг.

У демократском миљеу право је свакога да у складу са законским нормама оснива Удружења на и вјерске заједнице. Међутим, то право нити смије нити може бити "старије" од права свих осталих грађана на достојанствен живот, а редикул Хрватске православне Цркве или заједнице, сасвим свеједно, сигурно вређа и достојанство човјека и поштовање на жртве страдале управо под "патронатом" тзв. митрополита Гермогена и његове хрватске православне цркве за време усташке државе.

На потезу је, уз остале, данашња хрватска правна држава. Без обзира на флексибилност закона, уверени смо како ће надлежна тела препознати опасне намере те да неће дозволити нити рад Удруге на оваквим начелима, а камоли регистрацију верске заједнице. Јер демократија не подразумева анархију иако би оснивачи овакве назови верске заједнице прижељкивали стање безвлашћа у којем би на површину испливале њихове малициозне идеје и намере.

Индикативно је да овакве идеје долазе управо из Задра, града и околине у којем је повратак протераних Срба најслабији и у којем се најтеже Србима враћа узурпирана приватна имовина. Уместо да заједничким напорима се таква ситуација побољша у корист Срба повратника односно православаца – двојац - изопћени изуман Јелисеј и извесни Матановић којега максимално оспоравају чак и у унутар постојећих кругова ултрадесничарске провинијенције, би да додатно долива уље на ватру и стиче себи јефтин али и опасан публицитет.

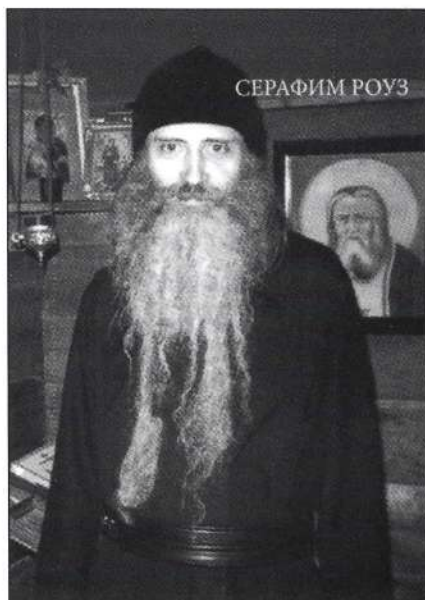
Уверени смо да ће исконски Срби православци препознати опасне намере поменутог тандема те одбацити њихове идеје и сместити их на историјско сметлиште гдје им је по цивилизацијским вредностима и једино место. Уверени смо такође да ће актуелна власт препознати намеру "оснивача" да јој се, иако на посредан али веома јасан начин, покушају да ставе одређене етикете историјског континуитета које сежу чак и за територијем других данас суверених држава! Такође смо уверени да неће изостати ни званична реакција Српске православне Цркве у осуда оваквог чина.

Апелујемо на наше сународнике православце али и католике - да не наседају на слаткоречиве приче иза којих нема стварне материје осим жеље фамозног двојца и њихових следбеника за медијском афирмацијом и уношењем немира у грађанство. Простора за афирмацију и промоцију свакога појединца у овој држави има, али искључиво на савременим традицијама и цивилизацијским нормама.

Свесни смо да је овакве идеје игнорисати. Али као озбиљна политичка партија, осуђујемо овакве покушаје који су и озбиљан баласт у дугогодишњим напорима наше странке и партнера на политичкој сцени Хрватске и шире, у циљу консолидације српског националног корпуса у Републици Хрватској као и оних наших сународника који чекају повратак из прогонстава на своја вековна огњишта.

ПРАВОСЛАВНИ ПОГЛЕД НА СВЕТ

Православно образовање дало осећај шта је истина, којима је Православље у срцу и у стању је да дотакне друга срца.

Са оваквим ставом - посматрања и добрих и лоших страна света - могуће је за нас, да живимо и имамо Православно схватање света тј. Православни поглед на целокупан живот, а не само на уске Црквене предмете. Постоји погрешно мишљење, које је данас најжалост врло раширено, да је довољно да имамо Православље које је ограничено на Цркву, храм и званичне "Православне" радње, као што су молитве у одређено време или стављање знака Крста на себе; у свему осталом, како сматра ово мишљење, можеш бити као сваки други, учествујући у животу и култури нашег времена без икаквих проблема, док год не учинимо грех.

Ко год је схватио сву дубину Православља; и какво потпуно посвећивање је потребно истинском Хришћанину, а са друге стране тоталитарне захтеве које савремени свет има за нас, лако види колико је ово мишљење погрешно. Православан си стално и сваког дана, у свакој животној ситуацији, или уопште ниси Православан. Наше Православље открива се не само у нашим строгим питањима вере, већ и у свему што кажемо. Већина нас је изгледа несвесна наших Хришћа-

нских одговорности које имамо у световном делу живота. Особа која има истинско Православно схватање света живи сваки део свог живота Православно.

Запитајмо се, стога овде: како ми можемо хранити и подржати наше Православно схватање у свакодневном животу?

Први и најочигледнији пут, је да се буде у сталном контакту са изворима Хришћанске "хране", са свим оним што нам Црква пружа за наше просвећивање и спасење; Божанствене службе и Свете Тајне, Свето Писмо, Житија Светих, Дела Св. Отаца. Наравно, свако треба да чита књиге које су на његовом нивоу разумевања; и да примењује учење Цркве на сопствене услове живота; онда ће ти извори бити плодоносни у нашем вођењу и мењању на нашем Хришћанском путу.

Али, често ови основни Хришћански извори немају пун ефекат, или не утичу у потпуности на нас, јер ми немамо прави став према њима и према Хришћанском животу који би требало да инспиришу.

Дозволите, да кажем пар речи о томе, какав став би требало да имамо, ако желимо да добијемо стварну корист од њих и ако желимо да оне буду почетак истинског Православног живота.

Пре свега, Хришћанска духовна храна је по својој суштини нешто хранљиво и живо; ако нас став буде просто теоретски и књишки, нећемо успети да добијемо корист коју смо требали. Стога, ако читамо Православне књиге или се интересујемо за Православље у циљу скупљања информација - или ради показивања свог знања пред другима, пропуштамо суштину; ако учимо Заповести Господње и Закон Његове Цркве да би просто били "исправни" и судили "неисправност" других, опет пропуштамо смисао.

Ове ствари не смеју просто утицати на наше идеје и ставове, оне морају директно дотаћи наше животе и мењати их. У временима великих криза у људским друштвима - као што су критична времена која су управо пред нама у слободном свету - они који ослањају своје поверења на спољашње знање, законе, правила и исправност, неће моћи да се одрже. Снажни ће бити они, којима је Православно образовање дало осећај шта је истина, којима је Православље у срцу и у стању је да дотакне друга срца.

Ништа није трагичније, него видети некога ко је подигнут у Православљу, ко има одређене идеје о веронауци, читао је нешто од Житија Светих, има уопштenu идеју шта заступа Православље, разуме нешто од служби, а није свестан шта се дешава око њега; и он својој деци представља овај живот у две категорије, два пута: један је пут којим живи већина људи; други пут је живот каквим га живе Православни недељом и када читају неке Православне текстове.

Када је дете подигнуто на такав начин, са таквом сликом, оно највероватније неће изабрати пут Православља, он ће представљати веома мали део његовог живота, јер је савремени живот више него привлачан, превише људи иде тим путем, превише је део стварности данас; сем ако буде стварно научено како да му приђе, како да чува себе од лоших ефеката и како да искористи добре ствари које су у свету.

Стога, наш став од овог тренутка, мора бити са обе ноге на земљи и нормалан, тј. мора бити примењен на стварне услове нашег живота, да не буде производ фантазије и бега, одбијања да се суочимо са доста пута честим непријатним стварима у свету око нас.

Православље које је сувише

уздигнуто, сувише у облацима припада "стакленом врту" и није у стању да нам помогне у нашем свакодневном животу, да не говоримо о спасењу оних око нас.

Наш свет је поприлично суров и рањава душе са свом окрутношћу; ми треба пре свега да одговоримо са смиреном Хришћанском љубави и разумевањем, остављајући корист исихазма и напреднијих облика молитве онима који су способни да их приме.

Такође, наш став не би требало да буде егоцентричан, већ да допире до оних који траже Бога и духовни живот. У садашње време где год имамо добру Православну заједницу, постоји искушење да се она претвори у заједницу за величање себе и одушевљавања нашим Православним вештинама и достигнућима: лепотом грађевина и намештаја Цркве, лепоте наших служби, чак и чистоте нашег исповедања.

Али истински живот Хришћана, чак и од Апостолских времена, био је увек неодвојив од општења са другима. Православље које је живо, самом том чињеницом светли другима - и ту нема потребе за отварањем "одељења за мисионарење" која ће то урадити; огањ истинског Хришћанства само делује и без овога.

Ако је наше Православље, нешто што чувамо за себе и размешемо се тиме, онда смо мртваци који сахрањују мртваци - што је тачно стање многих наших Православних парохија данас, чак и оних који имају велики број младих ако нису ушли дубље у своју Веру. Није довољно рећи да млади људи иду у Цркву; треба да се запитамо зашто они иду у Цркву и шта носе из Ње, јер ако Православље не буде део живота, онда стварно није довољно рећи да "они иду у цркву".

Исто тако, наш став треба да буде пун љубави, нежан и праштајући. Постоји једна врста окружности, која се ушуњала у Православни живот данас: "Онај човек је јеретик; не прилази му"; "Онај је наводно Православан, али не можеш бити потпуно сигу-

ран."; "Онај тамо је очигледно шпијун".

Нико не негира да је Црква данас окружена непријатељима, или да постоје неки који нас спречавају и коче да унапредимо нашу веру и смелост. Али, то је пут који иде чак од времена Апостола. Хришћански живот је увек био извесна врста ризика у свом практичном делу живота.

Чак и када понекад имамо корист и морамо да покажемо опрез у овом погледу, ипак не можемо одустати од основног става љубави и поверења, без којих губимо саму основу наших Хришћанских живота. Свет, који нема Христа, самим тим мора бити неповерљив и хладан, али Хришћани напротив, морају бити пуни љубави и отворени, иначе губе со Христову, без које постајемо као свет, добар само да се избаци напоље и буде изгажен.

Мало скромности и сагледавања сопствених немоћи, може нам помоћи да будемо великодушнији и спремнији да праштамо грешке других. Ми волимо да осуђујемо друге за њихово чудно понашање; зовемо их "шепртље" или "људи преобраћеници"; истина је да треба да се чувамо стварно неуравнотежених људи који нам могу нанети велику штету у Цркви. Али који истински Православни Хришћанин данас није мало "луд"?

Не уклапамо се у путеве света; ако се уклапамо, у данашњем свету, онда ми нисмо истински Хришћани. Прави Хришћанин данас не може у свету бити као у својој кући; он не може, а да не осећа себе и буде посматран од других као мало "луд". Само ако покушаш да очуваш идеал Хришћанства, које није од овог света, или да се крстиш као одрастао човек, или да се молиш озбиљно, довољно је да те стрпају у лудницу у СССР-у али и у многим другим земљама; а ове земље крче пут који ће пратити остатак света.

Стога, не плашимо се да будемо сматрани као мало "људи" од стране света, наставимо да вежбамо Хришћанско праштање

и љубав, коју свет никада не може схватити, али коју треба и чак за којом жуди у својим срцима.

Коначно наш Хришћански став мора бити, да се боље изразим, назвао бих га невиним. Данас, свет високо цени вештину, мудрост света, професионалност. Православље не цени ове квалитете. Они убијају Хришћанску душу. А и даље се ти квалитети стално прикрадају у Цркву и наше животе.

Колико пута неко често чује ентузијасте, преобраћенике нарочито, како износе жеље да иду у велике центре Православља, Цркве и манастире, где се понекад скупи на хиљаде верних и где сви разговарају о стварима Цркве, где неко може осетити колико је Православље битно пре свега.

Православље је мала кап у кофе када гледаш на цело друштво, али у великим Црквама и манастирима има толико много људи, да ти онда изгледа да је то врло важна ствар. И колико неко често пута види те исте људе у жалосном стању, након испуњења своје жеље, при повратку из "великих центара Православља", киселе и незадовољне, пуне светских црквених трачева и критика, забринутих око своје "исправности и прикладности", и светских мудрости за Црквену политику. У једној речи, изгубили су своју невиност и несветовност, будући заведени дивљењем према светској страни живота Цркве.

У различитим облицима, ово искушење напада све нас, и ми се морамо борити не допуштајући себи да препенимо спољашњост Цркве, већ се увек враћајући на "једино што је потребно": Христос и Спасење наших душа из овог изопаченог рода. Не треба да игноришемо оно што се дешава у свету и у Цркви - пре свега, морамо знати због нас самих, али наше знање мора бити практично, једноставно, једноумно, никако вешто или светско.

Блажени
Серафим Роуз

АКТУЕЛНОСТИ

Преузето са интернет презентације Епархије горњокарловачке

**Исповест свеиштенства
Епархије горњокарловачке**
•19.03.2010 год.

Његово Преосвеиштенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим, служио је у петак V Недеље поста Свету Литургију Пређеосвећених Дарова у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком уз саслужење архимандрита Михаила (Вукчевића) и протојереја-ставрофора Јеленка Стојановића, пароха парохије српскоморавичке. Литургији су присуствовали сви свеиштенници Епархије горњокарловачке који су се након исповести причестили Телом и Крвљу Христовом. Као и претходних година исповедник је био архимандрит Герман, игуман манастира Крке. Након Свете Литургије сабрање је настављено уз трпезу љубави.

**Одговор председника Републике
Хрватске др. Иве Јосиповића
Епископу далматинском Г.
Фотију**
•Загреб, 18. ожујка 2010.

Захваљујем Вам на честиткама које сте ми упутили у поводу избора за Председника Републике Хрватске, те на добрим жељама за успјешно обављање ове одговорне дужности.

Упознат сам са ситуацијом везаном за оглашавање председника Хрватске православне заједнице и његове најаве оснивања Хрватске православне цркве.

У намјери оснивања и регистрација Хрватске православне цркве као вјерске заједнице споменути господин позива се на континуитет с Хрватском католичком црквом утемељеном у липњу 1942. године, на иницијативу Анте Павелића, у вријеме Независне државе Хрватске. Због позивања на усташки режим и негативне конотације које Хрватска православна црква носи из тога раздобља, провокативне и неодмјерене изјаве председника Хрватске православне заједнице могу бити схваћене као позив на нетолеранцију и неснољивост према другим правосла-

вним вјерским заједницама у Хрватској, па и у ширем друштвеном окружењу.

Увјети за регистрацију вјерских заједница у Републици Хрватској прописани су Законом о правном положају вјерских заједница. Формулација из чланка 3 (ставак 1) истиче да „вјерске заједнице у промицању вјере и другом свом дјеловању не смију ширити нетрпељивост предрасуде према другим вјерским заједницама и њиховим вјерницима или другим грађанима“, што се може исчитати из изјаве председника Хрватске православне цркве, у којој претендира на преузимање чланства односно вјерника осталих православних заједница у Хрватској. То је непримјерен говор у земљи у којој, унаоч ратним страдањима, екуменски дух није сасвим заборављен, а што се јасно може препознати и из Ваших ријечи.

Увјеравам Вас да ћу се увијек залагати за поштивање људских права и закона који важе у нашој домовини, па тако и у овом случају који Вас је оправдано узнемирио.

С поштовањем,
Председник РХ
Др Иво Јосиповић

**Писмо Епископа Герасима
Министру полиције Републике
Хрватске Томиславу Карамарку**
•17.03.2010 год.

Поштовани Господине Министре, Обраћамо Вам се поводом дописа свеиштенника Горњокарловачке епархије Српске православне цркве упућених Нама, Епископу горњокарловачком, у којима Нас извештавају о притисцима и провокацијама које у последње време доживљавају од непознатих лица. Ови притисци и провокације које се огледају у константним телефонским позивима и слањем смс порука са бројева из земље и иностранства у којима се испитује хијерархијско уређење цркве, број свеиштенника Српске православне цркве у Епархији горњокарловачкој, број верника итд. појавили су се у последње време и слободни смо

закључити да су уско повезани са оснивањем удруге под називом „хрватска православна заједница“ која својим програмом и медијским иступима и саопштењима за јавност уносе немир међу свеиштенство и верни народ Епархије горњокарловачке стварајући атмосферу страха и бојазни за безбедност.

Напомињемо да ова удруга свој програм базира на идеји коју је спроводио злочинац Анте Павелић и усташки покрет за време геноцидне творевине Независне Државе Хрватске чија су зла дела позната свом цивилизованом свету.

Сходно свему горе наведеном, молимо Вас да као први човек Полиције Републике Хрватске учините све што Вам Ваша овлаштења налажу како би заштитили верни народ и свеиштеннике Српске православне цркве у Хрватској и да предузмете све потребне законске мере за скидање фотографије манастира Гомирја чији је власник Српска православна црква у Хрватској а који је постављен као лого на интернет страници горе наведене милитантне организације.

С' поштовањем
Епископ горњокарловачки
Г. Герасим

**У припреми ново издање
Мартирије - Издавачке установе
Епархије горњокарловачке**
Ендрју Лаут: Свети Јован Дамаскин - Традиција и оригиналност у византијској теологији.

Ова студија обухвата три целине. Прва, „Вера и живот“ износи податке о Јовановом животу и поставља их у одговарајући историјски контекст. Потом, расправља о тези да Јованова мисао није једноставно обликована постојећом традицијом, већ да је она та која је утицала на уобличавање потоње византијске традиције. Друга и највећа целина, „Вера и логика“ посвећена је Јовановом излагању православне хришћанске теологије, посебно у његовом Источнику знања. Последња целина, „Вера и слика“ разматра место слике у Јовановој теологији, и то, како

његову одбрану постојања визуелних представа у контексту иконоборачке кризе, тако и његову употребу сликовитог изражавања у омилијама и богослужбеној поезији.

Епископ Герасим посетио Надбискупију ријечку

• 22. 02. 2009 год.

Његово Просвештенство Епископ горњокарловачки Г. Герасим у пратњи конзула Републике Србије у Ријеци, Његове Екселенције Г. Зорана Миливојевића, пароха парохије И ријечке протопрезвитера Миће Костића и јеромонаха Наума а на позив Његове преузвишености Надбискупа и метрополита ријечног монсињора др. Ивана Девчића, у понедељак 22. фебруара посетио је ријечку надбискупију.

У срдачном разговору коме су присуствовали и сарадници Надбискупа ријечног, монсињор Ивoslav Лилић, ректор катедрале Св. Вида и монсињор Никола Уравић, ректор богословског сјеменишта, разговарало се о текућим богословским темама као и проблемима везаним за самопрокламовану македонску православну цркву у Ријеци, могућем доласку Римског епископа у Србију и раду и животу православног свештенства и верног народа Епархије горњокарловачке.

Епископ Герасим пружио је потицај бољој сарадњи предложивши организовање заједничких трибина на којим би говорили представници Православне и Римокатоличке Цркве.

Амбасадор Републике Србије посетио Епископа Герасима

• 18. 02. 2010 год

Амбасадор Републике Србије у Загребу - Његова Екселенција г. Станимир Вукићевић, посетио је Епископа горњокарловачког г. Герасима у Епархијском двору у Карловцу.

Циљ ове посете био је упознавање са стањем и приликама у Епархији горњокарловачкој као и изналажење нових могућности за квалитетнију међусобну сарадњу. Амбасадор је на овом састанку упознат са текућим проблемима, првенствено са онима који се тичу поврата национализоване имовине, обновом Епархијског двора у Карловцу, обновом појединих храмова али и са општим стањем у Епархији горњокарловачкој.

Европа заштитила титулу „Васељенски“

Јануара 27. 2010 године, Посланици Парламентарне скупштине Савета Европе позвали су турске власти „да пружи Православном Васељенском Патријарху у Константинопољу (Истамбулу), слободу да изабере да користи придев „Васељенски“. Позив се налази и у Резолуцији 1704 "Слобода верских и других људских права не муслиманске мањине у Турској и муслиманске мањине у Тракији (Источна Грчка). У оригиналном тексту резолуције припремљеном од француског посланика Мишела Уно, за патријарха у Константинопољу предвиђена је формулација „Грчки Патријарх у Истанбулу. Међутим, после интервенције бугарског посланика Лучезарија Тошева, који је ту формулацију прогласио неваљаном и не историјском, Парламентарна Скупштина Савета Европе изменила је реч „Грчки“ у „Васељенски“ и позвао турске власти да признају ову титулу Константинопољског Патријарха.

Такође, на предлог Тошева, Парламентарна Скупштина Савета Европе позвала је Турску да утврде за Константинопољском катедром право на назив: „Васељенска Патријаршија у Истанбулу.

Подсећамо да је пре неколико месеци у интервјуу за америчку телевизију, Патријарх Вартоломеј је упоредио стање његове Патријаршије у Турској са распећем на крсту. Такво поређење изазвало негодовање турских власти, те сматрају такву изјаву Патријарха исхитреном. Међутим, строга ограничења права и могућности патријаршије, затварање пре 40 година богословске школе на Халки, игнорисање турских власти реалне ситуација Васељенске Патријаршије, православног свет, никако не сматра садашње стање православља у Турској, нормалним стањем.

Богослов.ру

Прослава празника Светог Саве у Карловцу

• 31. 01. 2009 год.

У навечерје празника Светог Саве – првог Архиепископа српског, карловачки свештеници јереј Славиша Симаковић и јереј Горан Славнић, у храму Рођења Пресвете Богородице у Требињу служили су вечерње богослужење. По завршеном богослужењу деца из Требиње и околних места рецитирала су песме о Светом Сави а Црквена Општина Карловац и Вијеће српске националне мањине Жупаније Карловачке даривали су их пригодним поклон-пакетићима.

На сам празник Светог Саве у храму Светог Оца Николаја у Карловцу, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију. После Заамвоне молитве Епископ је пререзао славки колач и осветио славско жито. У својој беседи Епископ је говорио о значају Светог Саве за сав српски народ те позвао све вернике да корачају путем Савиним, путем Светосавља и путем спасења. И овом приликом најмлађи карловачани су рецитовали песмице, после чега су даривани поклонима.

Истога дана у манастиру Богородице Тројеручице у Доњем Будачком служено је Вечерње богослужење, полазници православне веронауке из Основне школе Катарине Зрински у Крњаку су приредили пригодан програм, а крњачки пододбор Просвјете прославио је своју Крсну Славу. По завршеном богослужењу у просторијама Просвјете приређена је славска трпеза љубави.

У недјељу о Блудном сину, 31. јануара 2010. г. у Зорин-дому у Карловцу, Црквена Општина Карловац и СКД Просвјета – пододбор Карловац, припремили су Светосавску духовну академију. Светосавску беседу говорио је парох карловачки – јереј Славиша Симаковић а у наставку верници су имали несвакидашњу прилику слушати духовну музику у извођењу Панчевачког српског црквеног певачког друштва, предвођеног мр. Вером Царина.

Епископ Герасим: Неканонско православље – расколи и секте

У издању Епархије горњокарловачке - Издавачке установе „Мартурија“ из штампе је изашла књига Еписко-

на горњокарловачког г. Герасима: „Неканонско православље - расколи и секте”

Она обухвата нешто више од осамдесет савремених расколничких група и подгрупа, још дејствујућих, али и таквих који су нестали, убрзо после њиховог оснивања. Аутор нам даје кратак преглед историје, као и разлоге за оснивање свих тих организација, те унутар њих разних партија и фракција; истовремено, описује нам и стравичност расколничког менталитета кроз бесмисленост подела, и њихову спремност да увек, свим расположивим средствима, угрозе спасење живих личности.

Ова књига представља један каталог савремених расколничких организација. У њој су изложени данашњи, различити апсурдни захтеви, који одвајају људе од спасоносне заједнице у Цркви. Сви они упућују на речи светог Кипријана Картагинског, да не могу бити са Богом они који нарушавају јединство Божје Цркве, јер чак и ако су предани да изгоре у огњу или бачени дивљим зверима – за њих то неће бити венац вере, већ казна за вероломство, то неће бити славни крај благочестивог подвига, већ очајна кончина.

Епископ Симеон (Злоковић):

Беседе - књига друга

У издању Издавачке куће Епархије горњокарловачке „Мартирија” а са благословом Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког г. Герасима изашла је друга књига беседа Епископа горњокарловачког Симеона (Злоковића).

Епископ Симеон устоличен је у Карловцу 12. августа 1951 године у храму Светог оца Николаја. Поред рада на обнављању страдалне Епархије, Епископ Симеон познат је и као веома плодан писац и беседник. Писао је многе чланке и расправе, а у овој другој књизи објављене су његове васкршње и празничне беседе које ће многим који су заинтересовани за овакав вид беседништва послужити као пример литургијске беседе.

Ендрју Лаут: Извори

хришћанског мистичног предања
(Од Платона до псеудо-Дионисија Ареопагита)

У издању епархије горњокарловачке

– Издавачке установе „Мартирија” са благословом Епископа горњокарловачког г. Герасима из штампе је изашао превод књиге са енглеског језика „Извори хришћанског мистичног предања” од Ендрју Лаут-а у тиражу од 1.000 примјерака.

Део предговора: Ова књига је настала од низа преурађених и преуређених предавања на тему „Мистичко богословље код Отаца” одржаних на Богословском Факултету Оксфордског Универзитета. Коначни облик књиге је сачувао једну посебну одлику изворних предавања: опсежно цитирање философа који су разматрани. Намера је била да се првобитним слушаоцима пружи нека врста осећања за смисао и виђење ових древних писаца и то су најважнији делови књиге.

Садржај:

Увод; 1.Платон; 2.Филон;
3.Плотин; 4.Ориген; 5.Никејско Православље (Свети Атанасије Велики; Свети Григорије Ниски);
6.Монашки допринос (Евагрије Понтијски; Макаријанске Омилије; Свети Дијадок Фотички);
7.Блажени Августин; 8.Дионисије Ареопагит; 9.Патристички мистицизам и св. Јован од Крста (Божански Примрак и Тамна Ноћ);
10.Мистички Живот и Мистично Тело (Платонизам и мистицизам; Заједница Светих).

Лажна слика државе

којој је злочин био програм и циљ
Славко Голдстеин

Хрватско суочавање с трауматском прошлошћу умногоме је комплицираније, теже и спорије него у већини европских земаља.

Након рекламно замашне најавне кампање, Јутарњи лист је у суботу 6. вељаче објавио невелику фотомонографију на 104 странице, с око 120 снимака из раздобља 1941-1945, под насловом „Живот у НДХ”. Жао ми је што је лист у којем повремено сурађујем објавио такву књижицу, али ми је драго да ми је главни уредник тог листа, кад сам му телефонски најавио да о томе желим написати негативну критику, спремно одговорио да су ми и за такав текст ступци Јутарњег листа отворени.

Наслов књижице „Живот у НДХ” неумјесно је претенциозан, јер „живот” подразумијева цјелину (по Анићеву рјечнику „стање бића од рођења до смрти, укупност фу-

нкција”), а избор фотографија у тој брошури смишљено је једностран, не пружа цјеловиту слику, па није ни животан, већ лажан. Поред тога, својом се грађом односи готово искључиво на град Загреб, супротно тврдњи у наслову да се ради о цијелој НДХ.

Загреб је на тим сликама преплављен банкетима, прославама, парадним мимоходима и разноврсним идиличним призорима. Поглавник Павелић као „отац домовине” дружи се с умилном дјецом насмијаних лица, са сељанкама у кићеним ношњама, с оданим војницима, док његова супруга Марија смјерно скрби за ратну сирочад. Култура и спорт цвату, даме су ау цоурант с европским модним трендовима, мноштво грађанства ужива у свирци војне гласбе око павиљона на Зрињевцу. Не, нити једна од тих фотографија није фалсификат, јер фалсификат се крије у тенденциозној селекцији, понегдје и у лажним текстовима уз слике. (На примјер, неточна је тврдња на стр. 69 да су „најпознатији умјетници тог времена дјеловали у вријеме НДХ”, јер Мирослав Крлежа живио је у то вријеме у Загребу, али није „дјеловао”, Владимир Назор, Горан Ковачић, Славко Колар и Вјекослав Афрић отишли су у партизане, Иван Мешитровић, Јозо Кљаковић и Крсто Хегедушић били су у затвору итд.)

Усташки лов на Србе

Загреб је приказан као град у ратном времену који трпи и неке од ратних посљедица, али тај се рат догађа негдје другдје, незнано гдје, а не на градским улицама. Као да у коловозу 1941. није било напада из Ботаничког врта на постројбу усташких свеучилишараца, у рујну диверзију на средишњу загребачку пошту и препад на њемачке авијатичаре у Звонимировој улици. Кретање грађана било је ограничавано редарственим сатовима, ноћу је полиција масовно хапсила, а дању су влакови са Загребачког збора (данашњег Студентског центра) и са Завртнице отпремали групе Загребчани и Загребчана у логоре смрти. У Раковом потоку и у Дотриччини иза максимирске шуме оружници и усташки редарственици стријељали су насумице одбране таоце и по Пријеком суду осуђенике на смрт. То је такођер била „загребачка свакодневица” које у фотомонографији Јутарњег

листа нигдје нема, а тој је „свакодневници“ наводно посвећена. На страници 38 налази се невелика слика четворо припадника једне жидовске обитељи који на грудима носе по расним законима прописани жути знак. То је једина од свих 120 фотографија у књизи која даје бар нешто наслутити о геноцидним злочинима усташке власти. У попису под сликом стоји да „већина од њих није дочекала крај рата“. Зашто „није дочекала“, што им се то догодило? Јасеновцу нема нигдје ни спомена. Додуше, у кратком предговору књизи има неколико коректних реченица које опћенито говоре о судбини загребачких Жидова, али о судбини загребачких Срба и Рома са загребачке периферије нигдје ни ријечи.

Први велики лов на Србе у Загребу је приређен 5. и 6. септембра 1941: покупљено их је 2.166, одузета им је сва имовина и дијелом су отјерани у Србију, а дијелом у логоре. Слједио је прилично дугачак низ сличних „акција чишћења“ града Загребачког који је тако мијењао „лик своје свакодневнице“, о којој фотомонографија шутити. Као да у Загребу Срба никад није ни било.

Самостални геноцид

А на свој начин преишћена су и козачка дјеца, која су заслугом Међународног Црвеног кривца и Њемице Дијане Будисављевић допремљена у Загреб. На страници 51, поред слике мале дјеце с усташким знаком на капама, под насловом „Сирочад с Козаре“, дословце пише: „Након њемачко-усташке офензиве на Козару 1942. године, остало је много сирочади. Усташе су их довеле у Загреб и одлучиле одгојити у новом духу“. Ни ријечи о томе да су то била српска сирочади отета од њихових родитеља који су поубијани или отјерани на присилни рад у Њемачку, да је око 7.000 те дјеце поубијано или поумирало од болести и глади у Старој Градишци и да их је од тих посљедица много стотина поумирало још и у загребачким болницама и домовима. У већ споменутом уводном слову „Живота у НДХ“ стоји како се „десетљећима преишћивало... да се у НДХ водио свакодневни живот у сјени слова 'У'...“ То је прилично тачно, али није оправдање за преишћивања онога што се збивало са супротним предзнаком. „Клин се клином избија“ каже народна пословица, али лаж се не избија по-

моћу лажи, већ само цјеловитом истином.

Сви еуропски народи који су за вријеме Другог свјетског рата живјели под окупацијом или доминацијом Трећег Реиша имали су тежику у суочавању са својом прошлотићу из тог раздобља. У свим тим земљама (изузев Данске) било је домаћих људи и институција које су нацистичком СС-у више или мање помагале у вршењу геноцидних злочина, особито у Холокаусту над Жидовима. Једино у фашистичкој Румуњској и усташкој Хрватској тадашње домаће власти нису биле само колаборанти нацистичком СС-у, већ и самостални организатори концентрационих логора и проводитељи геноцидних злочина.

Хрватски отпор НДХ злочину

У Хрватској, Босни и Херцеговини то нису били масовни злочини само над Жидовима, већ знатно више над Србима и још радикалније над Ромима. А почињени су у име краткотрајне државне творевине која се китила хрватским именом. То су трауме које хрватски јавни и духовни живот, у неким видовима, оптерећују све до данас. Посредно, имале су становитог утјецаја и на разбукување ратних сукоба који су похарили цијелу регију у посљедњем десетљећу двадесетог столјећа. То су дијелом и разлози што је хрватско суочавање с том трауматском прошлотићу у многоме комплицираније и тече спорије него у већини еуропских земаља, које су тај процес добрим дијелом већ апсолвирале и своје спознаје уградиле у темеље еуропског мира и заједништва. Утолико је нужније да то на примјерен начин, у потпуности и без остатка, учини и Хрватска.

Полазиште би требало бити, држим, спознаја о злочиначком карактеру НДХ. То није била нормална држава, већ држава којој је злочин геноцида („народно чистог простора“) био програм и циљ. У том је погледу била претходница низу овдашњих масовних злочина, који се такођер не смију преишћивати ни минимализирати, већ их такођер треба јасно дефинирати, по њихову изворишту и карактеру, по размјерима, сличностима и разликама.

Истовремено, држим да је нужно свуда истичати да је у Хрватској увијек било и снажног отпора тим злочинима, особито оним почетним

под егидом НДХ. То није нужно само ради повијесне истине, већ и у интересу здравља хрватског друштва и идентитета. У том погледу, фотомонографија „Живот у НДХ“ неугодан је промашај. Наравно да повијест, ако жели бити вјеродостојна, не смије скривати нити једну од присутних компоненти цјеловите истине, па тако ни грађански живот у ратноме Загребу 1941-1945. Ниједан од 120 снимака објављених у фотомонографији не бих избацио, иако бих на више мјеста мијењао текстове под сликама.

Отров за неупућену дјецу

Међутим, додао бих барем тридесетак фотографија о пустоми граду под редарственим саветима, о ноћним рацијама и одведеним фамилијама којих више нема и о опљачканој им имовини, о влаковима који их одводе за Јасеновац и Auschwitz. Репродуцирао бих један плакат о стријељању велике групе талаца и донио барем једну зорну слику о страдалницима, на примјер ону с јавно објешенима на канделабрима у Дубрави.

А нарочито, потрудио бих се да фотомонографија садржи и неколико дојмљивих приказа о отпору што су га грађани Загребачког пружали свеопћем Злу и тиме успостављали истинску равнотежу хрватског идентитета који се тек с таквом цјеловитом биланцом не мора устручавати од потпуног суочавања са својом прошлотићу. Фотомонографије каква је ова, о којој је овдје ријеч, тежко да могу директно утјецати на формирање извитоперених мишљења о НДХ, али неупућеној дјеци ипак отварају простор да на ногометним стадионима и Тхompsonовим концертима демонстрирају опћи младеначки пркос, уз масовне поздраве „За дом спреми“, с подигнутим рукама и кићеним усташким амблемима, па и повицима „Уби, уби Србина“. Све се то може тумачити и као забавна дјечја игратица, али мене неододљиво подсећа на знамениту сцену у филму „Кабаре“. Лијепа и радосна дјеца лирски њежно започињу пјесму о будућности која припада њима, да би интонација и ритам пјесме, с једнаким рефреном о будућности која „припада њима“, постепено прелазили у војнички марш с врло злослутним пријетњама.

Јутарњи лист,
10.02.2010. год.

Епархија јорњокарловачка

Нејово Преосвећенијство Епископ јорњокарловачки Ј.И. Терасић

47 000 Карловац; Славе Рашкај 14

☎ 00385 (0)47 642 531 ✉ eparhija@eparhija-jorjokarlovacka.hr ☎ 00385 (0)47 642 532

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Карловцу

Карловац; Мегобућеба 11

Јереј Славиша Синаковић

☎ 00385 (0)47 411 506 ☎ 00385 (0)98 188 28 48
✉ 00385 (0)47 411 506 ✉ simakovic@gmail.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Џбору

Џбор; Миле Б. Чађе 46

Протојереј Радолав Анђелић

☎ 00385 (0)44 871 811 ☎ 00385 (0)98 563 613
✉ 00385 (0)44 871 811 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Пули

Фајана; Перој 19

Јереј Јоран Пејковић

☎ 00385 (0)52 520 654 ☎ 00385 (0)98 979 30 38
✉ 00385 (0)52 520 654 ✉ spco_pula@yahoo.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Карловцу

Карловац; Тина Ујевића 5

Јереј Јоран Славнић

☎ 00385 (0)47 417 018 ☎ 00385 (0)95 880 38 38
✉ 00385 (0)47 417 018 ✉ joranslavnic@gmail.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
на Ријеци

Ријека; Ивана Зајца 24/1

Протојереј-епископ Мило Косић

☎ 00385 (0)51 335 399 ☎ 00385 (0)91 514 82 50
✉ 00385 (0)51 324 160 ✉ spco-na-rjeci@ri.htnet.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Отулину

Отулин; Б. Франкојана 16

Јереј Милан Силић

☎ 00385 (0)47 532 475 ☎ 00385 (0)98 13 00 531
✉ 00385 (0)47 532 475 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Коларићу

Војнић; Коларић 67

Протојереј Мирослав Бадић

☎ 00385 (0)47 883 519 ☎ 00385 (0)590 62 02
✉ 00385 (0)47 883 519 ✉ crkvena.opcina.kolaric@ka.f-com.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
на Ријеци

Ријека; Ивана Зајца 24/1

Јереј Марко Ђурић

☎ 00385 (0)51 335 399 ☎ 00385 (0)98 520 711
✉ 00385 (0)51 324 160 ✉ spco-na-rjeci@ri.htnet.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Доњем Лајцу

Доњи Лајац; Маршала Титоа 11

Јереј Предрај Панић

☎ 00385 (0)53 765 154 ☎ 00385 (0)99 596 25 69
✉ 00385 (0)53 765 154 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Тојуском

Тојуско; Прилаз Г. Драшковића 2а

Јереј Миле Ристић

☎ 00385 (0)44 733 329 ☎ 00385 (0)91 585 05 48
✉ 00385 (0)44 733 329 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у С. Моравицама

Моравице; Докмановићи 10

Протојереј-епископ Јеленко Стојановић

☎ 00385 (0)51 877 137 ☎ 00385 (0)98 801 051
✉ 00385 (0)51 877 137 ✉ spco-moravice@net.hr

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Грачацу

- ђарохију ојс.лужује -

Протојереј Залибор Манаић

☎ 00385 (0)53 756 367 ☎ 00385 (0)91 56 56 954
✉ 00385 (0)53 756 367 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Глини

Глина; Хрвајска 20

Јереј Слободан Зракчић

☎ 00385 (0)44 880 615 ☎ 00385 (0)98 977 17 32
✉ 00385 (0)44 880 615 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Дрежници

Дрежница; Сјомендом 66

Протојереј Милош Орел

☎ 00385 (0)47 586 179 ☎ 00385 (0)98 98 33 538
✉ 00385 (0)47 586 351 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Плашком

- ђарохију ојс.лужује -

Јереј Слађан Микић

☎ 00385 (0)53 771 285 ☎ 00385 (0)98 900 21 71
✉ 00385 (0)53 771 285 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Пејрињи

Пејриња; В. Назора 13

Јереј Славо Шаран

☎ 00385 (0)44 813 419 ☎ 00385 (0)91 580 92 79
✉ 00385 (0)44 813 419 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Кореници

Кореница; 9. јардијеске бригаде 26

Протојереј Залибор Манаић

☎ 00385 (0)53 756 367 ☎ 00385 (0)91 56 56 954
✉ 00385 (0)53 756 367 ✉

Манастир Рођења Св. Јована
Крститеља у Гомирју

Гомирје; Рибњак 23

Милан Михаило (Вукчевић)

☎ 00385 (0)51 87 81 88 ☎ 00385 (0)91 78 14 314
✉ 00385 (0)51 87 81 88 ✉

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Косијајници

Косијајница; Д. Трстенака 5

Јереј Никола Малођадић

☎ 00385 (0)44 851 206 ☎ 00385 (0)95 806 18 38
✉ 00385 (0)44 851 206 ✉ nikolamalobabic@gmail.com

СПЦО и Ујраба ђарохије
у Ошочу

Ошочац; Др. Фране Туђмана 5

Јереј Слађан Микић

☎ 00385 (0)53 771 285 ☎ 00385 (0)98 900 21 71
✉ 00385 (0)53 771 285 ✉

Манастир Бојородице Тројерушце
у Доњем Будачком

Тушиловић; Доњи Будачки 6

Јеромонах Наум (Милковић)

☎ 00385 (0)47 718 206 ☎ 00385 (0)99 744 00 29
✉ 00385 (0)47 718 206 ✉ naum.m89@gmail.com

ИГЕРСИЗЛАЗФХ

